
Praksishistorie: Høst Projekt med rabarber

I forbindelse med børnehavens høsttema valgte vi at lave en dag med fokus på rabarber sammen med en mindre børnehavegruppe.

Børnene blev inddelt i aktiviteter, hvor nogle rensede og skar rabarber til marmelade og rabarbertærte, mens andre brugte de store blade til at lave beton skåle.

Undervejs observerede de voksne børnenes forskellige måder at gå til opgaverne på, og især en ny pige viste et stort engagement. Hun gik helhjertet ind i processen med at lave en beton skål. Da hendes første forsøg desværre gik i stykker, aftalte hun sammen med en voksen, at hun kunne få et nyt forsøg efter weekenden – hvis hun selv kunne tage et rabarberblad med hjemmefra.

Inden weekenden henvendte pigen, sig flere gange for at sikre sig, at den voksne huskede at medbringe mere cement. Hjemme fortalte forældrene efterfølgende, hvordan hun havde lagt stor vægt på at huske sit rabarberblad.

Mandag var hun klar igen, fyldt med nysgerrighed omkring, hvad der mon var gået galt i første forsøg. Hun deltog koncentreret og viste tydelig glæde ved processen. Denne gang lykkedes det, og hun udtrykte stor stolthed over sit færdige produkt.

Historien viser, hvordan et konkret projekt kan skabe motivation, fordybelse og ejerskab hos børnene – og hvordan en fejl kan blive en vigtig del af læreprocessen.

Pædagogisk refleksion

Historien viser, hvordan et projektforsløb kan skabe motivation, ejerskab og fordybelse hos børn. Ved at lade børnene deltage aktivt i både praktiske og kreative processer, får de mulighed for at udvikle deres nysgerrighed, udholdenhed og problemløsningskompetencer.

At pigens første skål gik i stykker, blev en vigtig del af læreprocessen. Hun fik erfaring med, at fejl kan være et naturligt skridt på vejen til at lykkes, og hun blev støttet i at holde fast i sin motivation. Aftalen med den voksne skabte tryghed og en ramme, hvor hun kunne genoptage arbejdet, og samtidig blev hendes ansvarsfølelse styrket gennem opgaven med selv at medbringe et blad.

Forsløbet understøtter flere læreplanstemaer:

- **Alsidig personlig udvikling:** Pigen oplevede at hendes indsats havde betydning, og hun udviste stolthed og selvtillid ved at gennemføre processen.
- **Social udvikling:** Hun indgik i dialog og samarbejde med både voksne og forældre om projektet.

- **Natur, udeliv og science:** Hun fik konkret erfaring med naturmaterialer og en undersøgende tilgang til, hvorfor ting lykkes eller ikke lykkes.
- **Kultur, æstetik og fællesskab:** Hun deltog i en kreativ proces, hvor naturens materialer blev brugt til at skabe noget nyt.

Projektet med rabarber viser, hvordan børnehaven kan bruge hverdagens temaer og materialer til at skabe læring, trivsel og udvikling i meningsfulde fællesskaber.

Hvad kan vi bygge videre på

- **Barnets ejerskab og ansvar**
At pigen selv skulle medbringe et rabarberblad gav hende en stærk følelse af ansvar. Dette kan bruges fremadrettet – fx ved at lade børnene selv bidrage med materialer hjemmefra (småting fra naturen, madvarer til madlavning, billeder eller idéer).
- **Fejl som læring**
I forløbet blev fejlen en vigtig del af processen. Det kan I arbejde mere systematisk med ved at tale med børnene om "prøve igen"-kultur, så de lærer, at fejl er naturlige skridt på vejen.
- **Forældreinvolvering**
Forældrene blev inddraget gennem barnets fortællinger. Dette kan forstærkes ved at invitere forældre mere direkte ind i projekterne – fx med opskrifter, ideer eller materialer, så projektet skaber sammenhæng mellem børnehaven og hjemmet.
- **Tværgående temaer**
Projektet favner allerede flere læreplanstemaer. I kan bevidst udvide koblingerne: fx inddrage sproglige aktiviteter (beskrive processerne, lave små fortællinger om bladene) eller matematik (måle blade, tælle stilke, veje ingredienser).

Hvad kan vi med fordel gentage

- **Små grupper**
Arbejdet i mindre grupper gav plads til fordybelse og individuel deltagelse – det er en styrke, som bør gentages i fremtidige projekter.
- **Praktisk + kreativ kombination**
Kombinationen af madlavning og kunsthåndværk ramte både de børn, der motiveres af det sanselige/praktiske, og dem der motiveres af det æstetiske/skabende. Det giver stor værdi og bør gentages med andre råvarer eller naturmaterialer.

Hvad kan vi uddybe

- **Barnets stemme**

Vi beskriver pigen som særligt engageret. Det kunne være spændende at undersøge, hvordan hun selv oplevede processen: Hvad synes hun var svært? Hvad gjorde hende glad? Dette kan vi indarbejde som refleksioner fra børnenes perspektiv.

- **Proces vs. produkt**

Beskrivelsen lægger vægt på, at barnet blev stolt af det færdige produkt. Det kunne være relevant også at uddybe, hvordan selve processen (ventetid, samarbejde, udforskning) var lærerig i sig selv.

- **Fællesskabets rolle**

Der var fokus på den enkelte piges oplevelse. Vi kunne med fordel også udfolde, hvordan de andre børn deltog – lærte de noget af hendes fejl og nye forsøg? Opstod der dialog og støtte mellem børnene?

Projekt kæphest 2025

Børnene er blevet bedt om at få en sok med hjemmefra, som skal bruges til projektet. Der kom mange gode og sjove samtaler om far eller mors sure sokker eller hvordan de kunne klare sig uden sokker osv.

1. **Alsidig personlig udvikling** – Vi oplevede at børnene viste glæde og stolthed ved at skabe noget selv og fik mulighed for at udtrykke sig kreativt. De øvede sig også i vedholdenhed, da de skulle arbejde med projektet over flere dage.
2. **Social udvikling** – Vi oplevede at børnene kunne samarbejde, de hjalp hinanden og delte ideer, mens de lavede kæphestene. De øvede sig i at være en del af et fællesskab, fx ved at samle kæppe og diverse materialer sammen i skoven.
3. **Kommunikation og sprog** – Aktiviteten gav anledning til samtaler om materialer, farver, former og funktion. Børnene satte ord på deres kreative proces og på de lege, de senere legede med deres kæphest.
4. **Krop, sanser og bevægelse** – At hente kæppe i skoven indebærer fysisk aktivitet, sanselig opmærksomhed og bagefter kunne børnene bruge kæphestene i lege, hvor de hoppede, løb og balancerede.
5. **Natur, udeliv og science** – Da børnene samlede kæppe i skoven, undersøgte de naturen og forskellige materialer. De lærte noget om træsorter, former og styrke samt om, hvordan naturmaterialer kan bruges kreativt.
6. **Kultur, æstetik og fællesskab** – At lave og lege med kæphest forbinder sig til traditioner og kulturelle udtryk. Børnene skabte noget unikt og fik en æstetisk oplevelse gennem farver, teksturer og udtryk.

Vores aktivitet var et godt eksempel på en legende og kreativ tilgang, hvor børnene lærer gennem leg, fantasi og fællesskab! 😊

Når børnene er med til at lave et **pædagogisk måltid** i vuggestuen, berører vi flere centrale emner fra den **styrkede pædagogiske læreplan**. Dette giver børnene mulighed for at deltage aktivt, udvikle nye færdigheder og opleve madlavning som en lærerig proces.

1. Alsidig personlig udvikling

- Børnene oplever **selvstændighed** og **mestring**, når de får opgaver som at røre i en skål, hælde ingredienser i eller dække bord.
- De får **stoltheden** over at bidrage til fællesskabet.
- De lærer at vente på tur og samarbejde om opgaver.
- De bliver mere mad-modig

2. Sociale kompetencer og fællesskab

- Madlavning styrker fællesskabet, da børnene arbejder sammen om et fælles mål.
- De øver sig i at **dele, hjælpe hinanden og vente på tur**.
- De oplever glæden ved at gøre noget sammen og bidrage til fællesskabet.

3. Kommunikation og sprog

- Børnene lærer nye ord for **ingredienser, køkkenredskaber og handlinger** som "røre", "skære", "blande" osv.
- De deltager i samtaler om madens farver, former, smag og konsistens.
- De lærer at **følge enkle instruktioner og udtrykke deres egne ønsker og oplevelser**.

4. Krop, sanser og bevægelse

- De træner **finmotorik** ved at røre, hælde, drysse og forme mad.
- De bruger **sanserne** til at føle, smage og dufte ingredienserne.
- De lærer om **håndhygiejne** og gode vaner i køkkenet.

5. Natur, udeliv og science

- Børnene lærer om **råvarer og deres oprindelse** (f.eks. "Hvor kommer mælk fra?", "Hvordan vokser kartofler?").
- De oplever **madens forvandling** – f.eks. hvordan en dej hæver, eller hvordan frugt ændrer sig, når den bliver blendet.
- De kan være med til at **høste grøntsager eller krydderurter** fra institutionens have.

6. Kultur, æstetik og fællesskab

- Madlavning kan introducere børnene til **madkultur fra forskellige lande og familier**.
- De lærer om traditioner, f.eks. julebagning.
- De oplever glæden ved at dække bord.

Når børnene deltager aktivt i madlavningen, bliver måltidet ikke bare noget, de **spiser**, men noget, de **forstår, oplever og er stolte af at have skabt!** 🌿🍎👨🍳

Rababerprojekt

R – Rammesætning

- **Hvad vil vi gerne lave – hvorfor?**
Vi vil høste rabarber og bruge dem kreativt og sanseligt gennem madlavning og formgivning.
 - **Hvad brænder vi for?**
At børnene oplever glæden ved at bruge naturens ressourcer på forskellige måder – både spiseligt og kreativt.
 - **Hvad optager børnene?**
At smage, røre, undersøge og skabe noget håndgribeligt.
 - **Anledning:**
Sæson for rabarber og ønsket om at koble natur, mad og kreative processer sammen.
-

U – Udvælgelse af mål

- **Læreplanstemaer og pædagogiske mål:**
 - *Natur, udeliv og science* – børnene lærer, hvordan planter kan bruges på flere måder.
 - *Kulturelle udtryksformer og værdier* – arbejde med kreative udtryk gennem betonarbejde og udstilling.
 - *Alsidig personlig udvikling* – børnene oplever mestring, samarbejde og skaberglæde.
- **Kompetencer/oplevelser:**
Børnene får erfaring med råvarer fra naturen, udvikler motoriske færdigheder, og oplever processen fra rå vare til produkt (marmelade/skål).
- **Meningsfuldt for børn og voksne:**
Projektet kombinerer madglæde, kreativitet og fællesskab – og giver produkter, børnene kan være stolte af.

D – Design af aktivitet

- **Hvad skal der ske – og hvordan?**
 - Børnene er med til at skylle, skære og koge rabarber til marmelade.
 - Børnene bruger rabarberblade som form til at støbe betonskåle.
 - Afslutning med at smage marmeladen sammen og evt. lave en lille udstilling med betonskålene.
- **Organisering:**
 - Materialer: rabarber, sukker, glas, gryder, skeer, beton, rabarberblade, forme.
 - Tid: fordelt over flere dage – en dag til madlavning, en dag til støbning, senere en dag til udstilling og smagsprøver.
 - Sted: køkken og udeområde til betonarbejde.
 - Grupper: små grupper til madlavning og støbning for at sikre alle børn aktiv deltagelse.

M – Medinddragelse og differentiering

- **Deltagelsesmuligheder:**

Alle børn kan deltage ud fra deres egne forudsætninger – de kan røre, smage, blande, hælde eller observere.
- **Børneperspektiv:**

Børnene inddrages ved at vælge, hvordan marmeladen skal smages til (fx sukker/mindre sukker), og ved at bestemme, hvordan skålene skal bruges eller dekoreres bagefter.
- **Justeringer:**

De yngste kan især sanse og smage, mens de ældre kan være mere aktive i selve tilberedningen og betonarbejdet.

E – Evaluering og refleksion

- **Hvordan gik det – og hvad lærte vi?**
Vi evaluerer på børnenes engagement i processen – viser de nysgerrighed, spørgelyst og glæde ved at smage/skabe?
- **Observationer:**
Vi ser efter om børnene:
 - udviser stolthed over egne produkter,
 - samarbejder og deler erfaringer,
 - viser forståelse for naturens ressourcer.
- **Opfølgning:**
Vi drøfter, om vi vil gentage projektet næste år eller udvide med flere kreative/madrelaterede aktiviteter.

Rudme-modellen-Didaktisk planlægningskabelon

Denne model er udviklet med fokus på at skabe lystbetonet og meningsfuld pædagogik, hvor alle ansatte tager ansvar for at arbejde med det, de brænder for. Modellen hjælper med at planlægge, reflektere og dokumentere arbejdet med læreplanstemaerne.

1. R- Rammesætning.

Hvad vil vi gerne lave-hvorfor?

- Hvad brænder vi for?
- Hvad optager børnene?
- Hvad er anledningen (årstider, tema, børnegruppen osv?)

2. U-Udvælgelse af mål.

Hvilke læreplanstemaer og pædagogiske mål arbejder vi med?

- Hvilke kompetencer eller oplevelser vil vi give børnene?
- Hvordan giver det mening for både børn og voksne?

3. D- Design af aktivitet.

Hvad skal der ske- og hvordan?

- Hvilke aktiviteter vil vi lave?
- Hvordan organiserer vi det(materialer, tid, sted, grupper)?

4. M- Medinddragelse og differentiering

Hvordan skaber vi deltagelsesmuligheder for alle?

- Hvordan inddrager vi børnenes perspektiv?
- Hvordan justerer vi til alder, behov og interesser?

5. E-Evaluering og refleksion.

Hvordan gik det, og hvad lærte vi?

- Hvad oplevede vi hos børnene og os selv?
- Hvad vil vi gøre igen- eller anderledes næste gang?

Indhold: Social udvikling

Mål:

At styrke børnenes sociale udvikling gennem leg og aktiviteter både i det store fællesskab og i mindre grupper. At lære børnene at have empati for hinanden.

Tiltag:

Fokus på at vente på tur, deles om tingene og hjælpe hinanden i de aktiviteter, vi sætter i gang, herunder være gode til at italesætte, hvad vi gør, f.eks. sige "du skal vente til x er færdig, så er det din tur".

Vi skal som voksne være gode rollemodeller for børnene og gå foran som det gode eksempel.

Tegn:

Vi vil gerne se at børnene kan være i fællesskabet på en måde, hvor de giver plads til hinanden. Vi vil gerne se tegn på empati f.eks. ved at børnene hjælper hinanden eller trøster et barn, som er ked af det.

Opfølgning:

Dette arbejder vi med hver dag fremadrettet.

Forslag/forbedringer:

Vi øver os på at vi voksne hele tiden hjælper hinanden med at have fokus på ovenstående og bevare lavt tempo

Evt.Bilag:

Se fysiske billeder i mappen.

Evaluering:

Vi prøver på at være på forkant med konflikter mellem børnene

I det store fællesskab, rykker vi fysisk tættere sammen, så vi bedre kan nå alle børn og holde fokus på aktiviteten f.eks. sang.

Vi deler os op i mindre grupper, så meget som det er muligt.

Vi oplever at det giver mere ro, balance og harmoni mellem børnene, når ovenstående udføres.

Indhold: Alsidig personlig udvikling

Mål:

Vi vil gerne have livsduelige og robuste børn som har evnen til at håndtere modgang og udfordringer.

Tiltag:

Vi arbejder med selvhjulpenhed over hele dagen og i alle slags hverdagssituationer.

Vi har et udemiljø som vækker forundring og nysgerrighed. Og vi anerkender børnene for deres fund og innovative formåen.

Tegn:

Vi vil gerne se nysgerrige børn med gåpåmod, og som tør udfordre sig selv f.eks. motorisk. Vi vil gerne se børn som f.eks selv rejser sig op, når de falder eller beder om hjælp, når de har brug for det.

Opfølgning:

Dette arbejder vi med hver dag fremadrettet.

Forslag/forbedringer:

Evt.Bilag:

Se fysiske billeder i mappen.

Evaluerings:

Dette tema vil vi fremover gerne arbejde med hver dag, fordi vi oplever at vi kan hjælpe børnene med at blive mere robuste, når vi har fokus på det. Dette

bevirker at børnene lærer at håndtere modgang og på den måde få et større selvværd.

Vi prøver på at være på forkant med konflikter mellem børnene

I det store fællesskab, rykker vi fysisk tættere sammen, så vi bedre kan nå alle børn og holde fokus på aktiviteten f.eks. sang. Vi deler os op i mindre grupper, så meget som det er muligt. Vi har erfaret at det at dele børnene op i mindre grupper, skaber et større fokus og plads til fordybelse. Det er nemmere for os voksne at overskue børnegruppen og få øje på, hvad det enkelte barn har brug for, samt hvor det er i sin udvikling.

RUDME-modellen – Didaktisk planlægning

Samarbejde med skolen – Højtlesning ved 3.-4. klasse

R – Rammesætning

Hvad vil vi gerne lave – og hvorfor?

Vi ønsker at styrke samarbejdet mellem børnehave og skole gennem et højtlesningsforløb, hvor elever fra 3.-4. klasse læser højt for børnehavebørnene.

Hvad brænder vi for?

At skabe meningsfulde fællesskaber på tværs af alder og styrke børns sociale, sproglige og personlige udvikling gennem relationer.

Hvad optager børnene?

Børnehavebørnene er nysgerrige på skolen og de større børn. Skolebørnene motiveres af ansvar og rollen som "de store".

Hvad er anledningen?

Et styrket brobygningsarbejde mellem børnehave og skole samt ønsket om en tryk overgang til skolelivet.

U – Udvalgelse af mål

Hvilke læreplanstemaer og pædagogiske mål arbejder vi med?

1. Alsidig personlig udvikling

- Styrke børnehavebørnenes nysgerrighed og tryghed i mødet med skolen.
- Give skolebørnene ansvar og oplevelse af at gøre en forskel.
- Understøtte følelsen af at blive taget alvorligt.

2. Social udvikling

- Udvikle sociale kompetencer gennem små, trygge fællesskaber.
- Fremme respekt, dialog og gensidig interesse.
- Bidrage til en tryk overgang fra børnehave til skole.

3. Kommunikation og sprog

- Styrke børnehavebørnenes lyttekompetencer og sprogforståelse.
- Skabe meningsfulde samtaler om bøgernes indhold.
- Give skolebørnene mulighed for at øve tydelig oplæsning og kommunikativt samspil.

4. Krop, sanser og bevægelse

- Øve koncentration, kropslig ro og nærvær.
- Styrke evnen til at være til stede og lytte aktivt.

5. Natur, udeliv og science (perspektiv)

- Ikke centralt i dette forløb, men kan fremadrettet integreres via natur- eller sciencebaserede bøger – evt. udendørs.

Hvordan giver det mening?

Forløbet skaber værdi for begge aldersgrupper: De små oplever tryghed og inspiration, de store oplever ansvar og mestring.

D – Design af aktivitet

Hvad skal der ske – og hvordan?

- Skoleelever fra 3.-4. klasse besøger børnehaven.
- Inddeling i små grupper: 2 skoleelever til 3-4 børnehavebørn.
- Oplæsning af udvalgte børnebøger.
- Dialog om bogens indhold under og efter læsning.

Organisering

- Små grupper for at skabe ro og nærvær.
 - Aktiviteten foregår i trygge og rolige omgivelser.
 - Tydelig rollefordeling mellem lærere og pædagoger.
 - Fast tidsramme.
-

M – Medinddragelse og differentiering

Hvordan skaber vi deltagelsesmuligheder for alle?

- Børnehavebørnene inddrages gennem spørgsmål og samtale om bøgerne.
 - Skolebørnene får medansvar og mulighed for at vælge eller forberede bøger.
 - Små grupper skaber tryghed og mulighed for at tilpasse tempo og dialog.
 - Der justeres i forhold til alder, modenhed og sprogligt niveau.
-

E – Evaluering og refleksion

Hvordan gik det, og hvad lærte vi?

Hvad oplevede vi?

- Stor succes blandt både børn og voksne.
- Børnehavebørnene var aktive lyttere og viste respekt.
- Skolebørnene tog ansvar og voksede i rollen.
- Gode samtaler og gensidig interesse opstod naturligt.
- Små grupper skabte ro og kvalitet i samspelet.

Hvad lærte vi?

- Aldersblandede fællesskaber styrker både personlig og social udvikling.
- Højtlesning er et stærkt redskab til sproglig udvikling.
- Tydelig organisering og små grupper er afgørende for kvaliteten.

Hvad vil vi gøre igen – eller anderledes?

- Gentage forløbet efter sommerferien.
- Overveje at integrere natur/science-tema.
- Eventuelt udvide med kreative aktiviteter relateret til bøgerne.

Evaluering af afslutning på høst temaet

I forbindelse med vores høsttema har børnene været igennem et spændende og involverende forløb, hvor både fantasi, fællesskab og læring har været i fokus. En af pædagogerne havde skrevet en lille historie om høsten på gården, hvor forskellige høst produkter som æbler, majs, korn og roer indgik. Hvert barn fik tildelt et produkt og skulle rejse sig op, når deres produkt blev nævnt i historien. Dette greb skabte stor glæde og engagement blandt børnene, som hurtigt blev opslugt af fortællingen og dens rytme.

Børnenes begejstring førte til idéen om at lave en høstudstilling for forældrene. Sammen besluttede vi at vise den lille høst historie frem og synge de mange høstsange, som børnene havde lært under temaet. Børnene deltog aktivt i planlægningen, og både vuggestue- og børnehavebørn bidrog på hver deres måde til udstillingen.

Forældrerådet bakkede flot op og sørgede for kaffe på dagen, hvilket skabte en hyggelig og festlig stemning. De ældste børnehavebørn fik ansvaret for at stå i små boder med smagsprøver på forskellige høst produkter – blandt andet æblemost, æblekage og rødbedeboller med brombær-rabarber marmelade. Børnene var stolte af deres opgaver og viste stor ansvarlighed og glæde ved at være en del af arrangementet.

Dagen blev en stor succes med talstærk opbakning fra forældre og familier. Høstudstillingen blev en smuk afslutning på temaet og gav børnene en oplevelse af fællesskab, samarbejde og stolthed over deres indsats. Forløbet har understøttet børnenes nysgerrighed, sproglige udvikling, motorik og sociale kompetencer – alt sammen gennem leg og oplevelse.

Tema - Genbrug

1. R- Rammesætning.

Hvad vil vi gerne lave-hvorfor?

Vi vil sammen med børnene lave ting, primært julepynt med effekter fundet på vores pædagogiske dag på Tingcentralen i Årslev.

Hvad brænder vi for?

Vi brænder for at give børnene en tidlig forståelse af bæredygtighed og at vise, hvordan materialer kan få nyt liv i stedet for at blive smidt ud. Vi ønsker at skabe en kreativ kultur, hvor ressourcer bruges med omtanke.

Hvad optager børnene?

Børnene er nysgerrige på ting, der kan åbnes, fyldes, tømmes, rystes, bygges med og samles. Genbrugsmaterialer som plastlåg, paprør og bøtter indbyder til undersøgelser, lyd, konstruktion og sansning.

Hvad er anledningen (årstider, tema, børnegruppen osv?)

Vi syntes i personalegruppen, at det kunne være sjovt at arbejde med genbrug og lære børnene noget om bæredygtighed. At man ikke altid behøver købe nyt, men kan genbruge ting, vi ellers ville smide ud og f.eks. lave julepynt af det.

2. U-Udvælgelse af mål.

Hvilke læreplanstemaer og pædagogiske mål arbejder vi med?

Natur, udeliv og science: Undersøgelse af materialer, eksperimenter med lyd, tyngde, form.

Kultur, æstetik og fællesskab: Kreative processer med genbrugsmaterialer.

Alsidig personlig udvikling: Oplevelsen af at kunne skabe noget selv.

Kommunikation og sprog: Nye ord (hård, blød, tung, let, genbrug, affald).

Hvilke kompetencer eller oplevelser vil vi give børnene?

Sanse og undersøge forskellige materialer.

Sortere, samle, konstruere og eksperimentere.

Deltage i en begyndende forståelse for miljø og ressourcer.

Opleve kreativitet og skaberglæde.

Hvordan giver det mening for både børn og voksne?

Voksne kan let sætte aktiviteter op, materialerne er gratis og skaber mulighed for spontan læring.

3. D- Design af aktivitet.

Hvad skal der ske- og hvordan?

Vi skal lave julepynt og til og fra kort, da temaet ligger i december.

Hvilke aktiviteter vil vi lave?

Vi vil lave juletræer af gamle fjerbolde, klokker af urtepotter, til og fra kort med skumstempelfigurer.

Hvordan organiserer vi det(materialer, tid, sted, grupper)?

Materialer: Gamle fjerbolde, flag fra et Danmarksspil, skumplader, små plastik-urtepotter. Vi vil også bruge avispapir til at pakke julegaver ind i. Derudover maling, piberensere, perler, lim og glimmer.

Tid: Korte sekvenser på 10–20 min., tilpasset børnegruppens fokus. Temaet køre over 2 måneder.

Sted: Indenfor i vuggestuen.

Grupper: Små grupper på 3–5 børn for at give ro til fordybelse.

4. M- Medinddragelse og differentiering

Hvordan skaber vi deltagelsesmuligheder for alle?

De yngste kan sanse materialerne ved at røre ved og måske "smage" lidt på dem.

De ældste kan male, stemple og lime

Pædagogerne sætter ord på handlingerne og støtter sproglig udvikling.

Vi arbejder med børnene i små grupper, så vi kan være mere nærværende og have fokus på hvert enkelt barn.

Hvordan inddrager vi børnenes perspektiv?

Følge børnenes initiativer og sætte ord på barnets handlinger.

Tale om det, børnene viser interesse for.

5. E-Evaluering og refleksion.

Hvordan gik det, og hvad lærte vi?

-Hvad oplevede vi hos børnene og os selv?

-Hvad vil vi gøre igen- eller anderledes næste gang?

R – Rammesætning

- **Hvad vil vi gerne lave – hvorfor?**
Vi vil arbejde med temaet *høst* i perioden august–oktober.
- **Hvad brænder vi for?**
At give børnene en sanselig, kreativ og kulturel oplevelse af årstidens betydning.
- **Hvad optager børnene?**
Natur, at undersøge ting ude i verden, fællesskaber omkring sang, leg og kreative aktiviteter.
- **Anledning:**
Årstiden, naturens cyklus og traditioner omkring høst.

U – Udvalgelse af mål

- **Læreplanstemaer og pædagogiske mål:**
 - *Natur, udeliv og science* – børnene får kendskab til afgrøder og naturens rytme.
 - *Kulturelle udtryksformer og værdier* – opleve og deltage i traditioner knyttet til høst.
 - *Alsidig personlig udvikling* – styrke nysgerrighed, udforskning og fællesskab.
- **Kompetencer/oplevelser:**
At børnene får en forståelse af begreber og viden om høst samt oplever sammenhæng mellem natur, hverdag og kulturtraditioner.
- **Meningsfuldt for børn og voksne:**
Projektet knytter natur, kreative processer og kultur sammen på en måde, der vækker nysgerrighed både hos børn og personale.

D – Design af aktivitet

- **Hvad skal der ske – og hvordan?**

- Ture ud af huset for at se, hvilke afgrøder der høstes.
 - Kreative aktiviteter med udgangspunkt i høst (male, bygge, forme).
 - Sange og samtaler om høst.
 - Små eksperimenter med afgrøder og naturmaterialer.
 - Afslutning med en *høst-udstilling* for forældre.
 - **Organisering:**
 - Materialer: naturfund, afgrøder, kreative redskaber.
 - Tid: fordelt over august–oktober.
 - Sted: både ude i naturen og i børnehaven.
 - Grupper: både mindre grupper (ture, eksperimenter) og hele børnegruppen (sang, udstilling).
-

M – Medinddragelse og differentiering

- **Deltagelsesmuligheder:**

Alle børn får mulighed for at deltage på hver deres niveau – både gennem undersøgelser, kreativitet, sang eller fællesskab.
 - **Børneperspektiv:**

Børnene inddrages ved at følge deres spørgsmål, undren og ideer undervejs – fx hvilke ting de vil udforske eller bringe ind i høstudstillingen.
 - **Justeringer:**

Aktiviteterne tilpasses alder og behov – de yngste kan sanse og lege med materialerne, mens de ældste kan arbejde mere systematisk med eksperimenter og begreber.
-

E – Evaluering og refleksion

- **Hvordan gik det – og hvad lærte vi?**

Vi undersøger, om børnene viste nysgerrighed, stillede spørgsmål og havde lyst til at udforske høst-temaet yderligere.

- **Observationer:**

Vi er opmærksomme på børnenes engagement, samarbejde og deres forståelse af sammenhængen mellem natur, hverdag og tradition.

- **Opfølgning:**

Efter forløbet gennemgår vi, hvilke læreplanstemaer der blev berørt, hvordan børnene deltog, og hvordan vi kan bygge videre næste gang.

Tema: Høst – med fokus på æbler

R – Rammesætning

Hvad vil vi gerne lave – og hvorfor?

Vi vil arbejde med efterårets tema *høst* med særligt fokus på æbler. Vi vil sammen med børnene udforske æbler gennem sanser, leg, bevægelse og fællesskab. Æbler er et konkret, genkendeligt og sanseligt emne, der giver mange muligheder for læring og oplevelser – både ude og inde.

Hvad brænder vi for?

Vi brænder for at give børnene oplevelser i naturen og styrke deres nysgerrighed og glæde ved at udforske verden.

Vi ønsker at skabe læring gennem leg og sanselighed – hvor børnene får lov at mærke, smage, dufte og eksperimentere.

Hvad optager børnene?

Børnene er optaget af at undersøge, putte i munden, røre ved ting og deltage i fællesskaber, hvor der sker noget konkret og sanseligt. Flere børn viser stor interesse for mad og at hjælpe til i små opgaver.

Anledning:

Efterår/høsttid – vi ser at markerne bliver høstet og efteråret begynder. Vi ser æbler på træerne og tager dem og andre grøntsager/frugter med ind i vuggestuen. Det er en god anledning til at arbejde med natur, mad og fællesskab.

U – Udvalgelse af mål

Læreplanstemaer og pædagogiske mål:

- **Natur, udeliv og science:** Børnene skal opleve naturens forandringer og lære om, hvor maden kommer fra. Vi skal bl.a. ud og opleve at markerne bliver høstet.
- **Krop, sanser og bevægelse:** Børnene skal bruge deres sanser og motorik i leg og aktiviteter med æbler.

- **Alsidig personlig udvikling og fællesskab:** Børnene skal opleve glæde ved at deltage i fælles aktiviteter og opdage, at de kan bidrage.

Kompetencer og oplevelser, vi vil give børnene:

- At udforske gennem smag, lugt, berøring og syn.
- At opleve naturens kredsløb (fra træ til mad).
- At opleve sig som en del af et fællesskab.

Hvordan giver det mening for både børn og voksne?

Temaet kobler natur, sanser og fællesskab – og giver voksne mulighed for at støtte børnenes nysgerrighed og sprog i konkrete situationer.

D – Design af aktivitet

Hvad skal der ske – og hvordan?

Eksempler på aktiviteter:

1. **Høsttur:** Gåture ud og finde æbletræer, bær buske og se markerne blive høstet. Der er mange majsmarker i området, så vi skal også samle majs.
2. **Sanseleg:** Undersøge æbler/bær – mærke, dufte, smage, kigge på farver og former.
3. **Madlavning:** Lave æblemos, æblekage og æbleringe (på bål). Vi vil også lave mad med sæsonens frugt og grøntsager, f.eks majs, squash og brombær. Vi skal også lave æblemost sammen med børnehaven.
4. **Kreativt værksted:** Lave tryk med æbler og majs i maling på papir. Lave kastanje kranse. Lave æbler i karton til vores træ i vinduet. samle blade til bladkrans på karton.
5. **Musik og bevægelse:** Synge sange om æbler, f.eks. æblemand, hvor majs og squash også kan indgå.

Organisering:

- Små grupper (2-4 børn ad gangen) for at sikre ro og nærvær.
 - Bruge både ude- og inde områder.
 - Materialer: Æbler, majs, kastanjer, blade, maling, papir, ståltråd.
 - Tid: Over 3 måneder, så børnene møder temaet gentagne gange på forskellige måder.
-

M – Medinddragelse og differentiering

Hvordan skaber vi deltagelsesmuligheder for alle?

- De yngste kan deltage ved at sanse, smage og kigge. De kan også lave tryk med æbler og majs og røre i skålen/gryden, når vi laver mad.
- De ældre kan hjælpe med at skære æbler og røre rundt. De kan putte kastanjer på ståltråd, lave bladkranse på karton og lave tryk med æbler og majs.
- Pædagogerne sætter ord på handlingerne og støtter sproglig udvikling.

Hvordan inddrager vi børnenes perspektiv?

- Følge børnenes initiativer og sætte ord på barnets handlinger.
- Tale om det, børnene viser interesse for.

Hvordan justerer vi til alder, behov og interesser?

- Tilpasse varighed, tempo og sværhedsgrad.
- Give mulighed for både rolig fordybelse (smage, male) og aktiv bevægelse (leg i skoven eller med blade på legepladsen)

E – Evaluering og refleksion

Hvordan gik det, og hvad lærte vi?

- Børnene viste stor glæde og nysgerrighed, især ved at smage og sanse.
- De ældre børn deltog aktivt og viste forståelse for, at æbler og andre afgrøder kommer fra.
- Personalet oplevede gode muligheder for at arbejde med sprog og fællesskab i små grupper.

Hvad oplevede vi hos børnene og os selv?

- Børnene brugte mange sanser og lærte nye ord.
- Voksne oplevede, at aktiviteterne skabte ro, nærvær og fordybelse.

Hvad vil vi gøre igen – eller anderledes næste gang?

- Gentage temaet næste år, da det er et godt og alsidigt tema med mange muligheder.

Skema til handling og evaluering af læreplan projekt

Indhold: Kommunikation og sprog

Mål: Vi vil gerne stimulere hele børnegruppen sprogligt, og især to af børnene som er i en udsat position ved ikke at være sprogligt alderssvarende. Målet er at få børnene til at bruge sproget endnu mere og få de børn, som ikke har sprog endnu, til at sige de første ord.

Tiltag: Vi vil gerne arbejde med sprog i det store fællesskab og i mindre grupper. Vi holder samling hver dag, hvor vi synger forskellige sange med fagter og vi siger også rim og remser.

Annette arbejder hver fredag med de to børn, som er sprogligt udfordret. De arbejder med filtdyrene inde på akustiktavlerne.

Børnene er rigtig glade for at læse i vores bøger, så det vil vi have endnu mere fokus på

Tegn: Vi vil gerne have, at børnene deltager aktivt i de aktiviteter vi igangsætter. Vi vil gerne se, at børnene bruger sproget endnu mere end de gør nu og at de børn som ikke har sprog endnu får mod på at sige deres første ord.

Opfølgning: Det går godt med Annettes projekt med de to børn, som er udfordret sprogligt. Især det ene barn udvikler sig sprogligt og er begyndt at imitere. Det andet barn, som har en hørenedsættelse, er så småt begyndt at sige nogle ord.

Alle børn er med til samling hver dag, og det går lidt op og ned. Nogle dage er alle aktivt deltagende og andre dage er de svære at fastholde. Overordnet er de glade for de sange, vi synger. Børnene er også meget glade for at læse i bøger, og vi har flere børn, som behersker sproget rigtig godt og også taler i sætninger.

Forslag/forbedringer: Vi kunne godt have endnu mere sprogligt fokus på de yngste børn, som ikke siger nogle ord endnu.

Evt.Bilag:

Se fysiske billeder i mappen.

Evaluerings:

Vi er igen, igen blevet bekræftet i at børnene skal deles op i mindre grupper. På den måde kan man arbejde mere nærværende med sproget, fordi man er tættere på børnene.

Vi har fået samlet op på de børn, som har sproglige udfordringer.

Vi er blevet opmærksomme på at bruge rim og remser hver dag til samling samt løbende hen over dagen.

Vi er blevet opmærksomme på at bevægelse og sprog hænger sammen, så den viden vil vi gøre brug af fremover.

Vi er blevet bekræftet i at sprogstimulering er noget der foregår hver dag.

Indhold: Uro når vi spiser 2025

Mål:

At skabe en hyggelig nærværende atmosfære når vi spiser madpakker

Tiltag:

Vi har valgt at de voksne bestemmer hvor børnene skal sidde. Vi blander børnene sådan at der ikke opstår for meget fjollerier ved bordene. Derfor kan det godt ske, at bedste venner ikke altid kommer til at sidde sammen. Vi tager også relations/inklusionsarbejdet med i vores overvejelser når vi dækker bord. Hvis nogle børn i en periode har brug for at komme ind i et fællesskab vælger vi nogle børn det kan sidde sammen med, der måske ville være egnede til det. Vi sørger også for at børnene har fået tisset af inden de sætter sig til bords så de ikke skal løbe på toilettet under måltidet.

Tegn:

At vi ser at der bliver mere ro og mulighed for nærværende samtaler.

Opfølgning:

Forslag/forbedringer:

Vi vil gerne afprøve, om det kan have en positiv effekt at spille rolig baggrundsmusik og indføre dage med en god historie.

Evt. Bilag:

Evaluerings:

Vi oplever at der er kommet mere ro og nærvær og gode samtaler under spisningen og at børnene får koncentreret sig mere om at få spist noget af deres mad.

Indhold: Uro på badeværelset 2025

Mål

Vi har oplevet, at der ofte opstår uro og kaos på badeværelset, når børnene skal derud inden frokost eller før de skal på legepladsen. Vores mål er derfor at skabe en roligere og mere nærværende situation, hvor børnene oplever tryghed og struktur i overgangen.

Tiltag

Vi sender børnene på badeværelset i mindre grupper for at skabe mere ro og overblik. En voksen er fast positioneret ved toilettet for at støtte og guide børnene i turtagning ved både toiletbesøg og håndvask. På den måde forebygger vi konflikter og mindsker uro mellem børnene.

Tegn

Vi forventer at se, at børnene er mindre opkørte, når de kommer tilbage fra badeværelset. Vi vil desuden være opmærksomme på, om børnene vasker hænder mere grundigt, og om der opleves et bedre og mere roligt flow i situationen.

Opfølgning

I nogle situationer kan det være en udfordring at være til stede flere steder samtidig, da der ofte kun er to voksne. Når den ene hjælper et barn på toilettet, kan det betyde, at der mangler en voksen til at støtte børn i garderoben eller være nærværende hos de børn, der stadig spiser. Samtidig kan der være behov for en voksen på legepladsen til de børn, der allerede er gået derud.

Evaluering

Vi har nu fået tilført flere voksenressourcer, hvilket giver bedre mulighed for at være nærværende og støtte alle børn i overgangssituationerne. Dette skaber større ro og bedre rammer for både børn og voksne.

skulede Et miniprojekt er en handling eller et forløb, som sættes i gang af en eller flere pædagoger, med henblik på at realisere det pædagogiske grundlag og mål i den styrkede pædagogiske læreplan

Miniprojektansvarlig	Søren og Lone
<i>Udviklingsfokus</i> Hvad er du/I nysgerrige på at undersøge og afprøve ift. det pædagogiske grundlag og læringsmiljøet?	Vi er nysgerrige på at skabe et læringsmiljø indenfor, der kan understøtte krop, sanser og bevægelser samt kan skabe legerelationer på en divers måde der tilgodeser børnehaven børn i alle aldre. Hvordan kan vi skabe et læringsmiljø, der fremmer børns kropslige udfoldelse og bevægelsesglæde indendørs? - Vi vil undersøge, hvordan forskellige fysiske elementer og indretning i rummet kan inspirere børn til at bevæge sig, udforske deres motorik og udfordre deres kropslige kompetencer. - Hvordan kan vi integrere aktiviteter og materialer, der inviterer til både høj og lav arousal? Hvordan kan vi understøtte børns sanser gennem det indendørs læringsmiljø? - Vi vil afprøve, hvordan lys, farver, teksturer og lyde kan bruges aktivt til at stimulere børns sanser og skabe en tryk og motiverende atmosfære. - Hvordan kan vi tilgodese sansebehov hos børn med forskellige præferencer og behov, så alle føler sig inkluderet? Hvordan skaber vi et læringsmiljø, der fremmer diversitet i legerelationer? - Vi vil undersøge, hvordan rummet kan tilpasses til at tilgodese både børn, der søger individuelle legeoplevelser, og børn, der foretrækker fælleslege i større grupper. - Hvordan kan vi indrette rummet, så det understøtter forskellige legeformer som rolleleg, bevægelseslege på en fleksibel måde. Hvordan kan vi skabe inkluderende rammer for børn i alle aldre? - Vi er nysgerrige på, hvordan vi kan udvikle et miljø, der tager højde for de forskellige udviklingstrin og behov hos børn fra de yngste til de ældste i børnehaven. - Hvordan kan vi sikre, at rummet giver plads til de mindste børns behov for tryk og nære relationer, samtidig med at de ældste børn får mulighed for udfordringer og selvstændig udfoldelse?

	5. Hvordan kan voksenrollen styrkes i læringsmiljøet? ○ Vi vil afprøve, hvordan de fysiske rammer kan understøtte pædagogernes arbejde med at igangsætte aktiviteter og facilitere børns leg og læring. ○ Hvordan kan vi sikre, at rummet giver mulighed for både strukturerede vokseninitierede aktiviteter og fri leg, hvor voksne kan deltage som en naturlig del af børns fællesskaber? 6. Hvordan kan vi sikre fleksibilitet og dynamik i rummet? ○ Vi vil undersøge, hvordan rummet kan designes, så det hurtigt og nemt kan ændres eller tilpasses til forskellige behov og aktiviteter i løbet af dagen. ○ Hvordan kan vi skabe en balance mellem faste strukturer og fleksible løsninger, der opfordrer til kreativ brug af rummet? Ved at undersøge og afprøve disse aspekter, håber vi at skabe et innovativt læringsmiljø, der styrker børns trivsel, udvikling og relationer gennem en helhedsorienteret tilgang til krop, sanser, bevægelse og leg.
--	--

<i>Miniprojektets fokus</i> • Hvad handler dit/jeres miniprojekt om? • Hvilke elementer i læringsmiljøet skal miniprojektet bidrage til at udvikle (børnekultur, rutiner, vokseninitierede aktiviteter – leg og fællesskaber)?	Projektet handler om at udnytte og udbygge det rum i børnehaven som er vores tumlerum, Rummet der på nuværende tidspunkt indeholder lidt depotplads for div. kreative materialer, samt div. møbler der nærmest bare er opmagasineret, på en lidt rodet måde. Rummet trænger til at blive gentænkt i opdateret form, der bedre kan understøtte børnenes leg og fællesskaber på en mere æstetisk måde. 1. Fysiske rammer ○ Skabe et funktionelt og inspirerende rum, der indbyder til fri leg, motoriske udfordringer og som kan stimulere børnenes fantasi. ○ Etablering af fleksible zoner, der kan bruges til forskellige formål, såsom leg, forskellige aktiviteter, bevægelse, men også afslapning og opladning. ○ Optimering af opbevaringsløsninger for at gøre kreative materialer let tilgængelige og overskuelige ○ Frigøre gulvplads til aktiviteter. 2. Leg og fællesskaber ○ Fremme børnenes muligheder for at deltage i leg med både små og store grupper. ○ Understøtte udvikling af sociale fællesskaber ved at skabe et rum, hvor børn føler sig trygge og inspirerede til at interagere med hinanden. ○ Facilitere rollelege, samarbejdslege og kreative aktiviteter, der styrker børns relationer og empati. 3. Børnekultur ○ Inddrage elementer, der afspejler og fejrer børnenes egne interesser og fantasi. ○ Skabe en balance mellem børnenes frie udfoldelse og vokseninitierede aktiviteter, hvor de kan introduceres til nye ideer og perspektiver. 4. Vokseninitierede aktiviteter ○ bruge rummet til vokseninitieret mindfull aktiviteter. ○ Give personalet værktøjer og plads til at strukturere og facilitere aktiviteter, der kan understøtte læring og leg. ○ Indrette rummet med funktionelle og pædagogisk velovervejede redskaber, som både børn og voksne kan drage nytte af. 5. Sensorisk og æstetisk miljø ○ Skabe en indbydende atmosfære med indbydende farver, naturlige materialer og elementer, der stimulerer sanserne.

- Sørge for, at rummet kan dæmpe støjniveauet og skabe et roligt miljø, hvor børn kan fordybe sig.

6. Bevægelse og fysisk aktivitet

- Udnytte rummet til at give børn mulighed for fysisk aktivitet, såsom balance, hop, klatring og andre motoriske udfordringer.
- Skabe et sted, hvor bevægelse naturligt kan integreres i hverdagen, uden at det går ud over pladsen til andre aktiviteter.

Ved at gentænke tumlerummet som et fleksibelt og inspirerende læringsmiljø, kan projektet bidrage til børnenes trivsel, leg, fællesskab og læring, samtidig med at det understøtter en stærk pædagogisk praksis i institutionen.

<i>Projektdeltagere</i> Hvilke børn, medarbejdere, ledere, forældre mv. deltager i miniprojektet?	Børnehavebørn, forældrerådet, alle ansatte (Primær Søren og Lone) Børnehavebørnene - Alle børn i børnehaven deltager som de primære brugere af rummet. - Børnene inddrages gennem observationer, dialog, hvor deres behov, ønsker og lege interesser bliver kortlagt. Forældrerådet - Forældrerådet bidrager med perspektiver og idéer fra forældrenes side. - De kan deltage i planlægningsmøder og eventuelt bidrage med ressourcer eller praktisk hjælp til projektet. Alle ansatte i børnehaven - Hele personalet involveres for at sikre, at alle har mulighed for at bidrage med input og idéer, der afspejler deres pædagogiske praksis og erfaringer. Primære kontaktpersoner: Søren og Lone, som fungerer som projektansvarlige og tager ledelsen på de konkrete aktiviteter og planlægning i forbindelse med projektet. Forældregruppen - Forældrene involveres løbende for at give feedback og holdes opdateret om projektets fremgang. - De kan også inviteres til at komme med forslag eller deltage i specifikke aktiviteter, som understøtter projektets formål. Ved at samle input og engagement fra både børn, medarbejdere, ledere og forældre sikrer vi en helhedsorienteret tilgang, hvor alle relevante perspektiver er repræsenteret, og projektet forankres i børnehavens hverdag og fællesskab.
<i>Læringsblomsten - Børneperspektiver</i> (Temaer og mål i Læringsblomsten) Hvad forventer du/I, at barnet/børnene vil opleve, erfare og lære, ved at være med i miniprojektet?	Vi forventer at rummet kan lægge op til at børnenes leg i nogle tilfælde bliver mere zoneopdelte og derfor også skærmet mod at børnene leger ind over hinandens legezoner. Vi vil prøve at tilgodese at indretningen også kan bruges i perioder, til mere stille aktiviteter såsom sanserum, mindfulness og fortællerum Social udvikling og fællesskaber Opleve: Børnene vil opleve en tydeligere struktur i rummet, hvor de bedre kan fordybe sig i leg uden forstyrrelser fra andre legezoner.

	○ Erfare: De vil erfare, hvordan klare grænser og opdelte områder kan skabe ro og plads til samarbejde og udvikling af sociale relationer. ○ Lære: Børnene lærer at respektere andres leg og zoner samt navigere i forskellige sociale fællesskaber og kontekster. 2. Selvregulering og fordybelse ○ Opleve: Rummet vil give børnene mulighed for at finde et sted til ro og fordybelse i perioder, hvor de har brug for det. ○ Erfare: De vil erfare, hvordan det føles at finde ro og fokusere på sanser eller mindfulness-aktiviteter, fx gennem stille fortællinger, kreative processer eller sanserum. ○ Lære: Børnene lærer at balancere mellem aktiv leg og mere stille aktiviteter, og de udvikler evnen til at mærke egne behov og finde ro. 3. Kreativitet og fantasi ○ Opleve: Gennem rummet vil børnene opleve inspirerende miljøer, der opfordrer til rollelege, konstruktionslege og fortælling. ○ Erfare: De vil erfare, hvordan forskellige zoner i rummet kan bruges til at udtrykke deres idéer og fantasi, både alene og sammen med andre. ○ Lære: Børnene lærer at bruge rummet kreativt, udvikle nye lege og se muligheder for at udtrykke sig gennem forskellige materialer og aktiviteter. 4. Sanser og kropslig udvikling ○ Opleve: Børnene vil opleve et læringsmiljø, der understøtter kropslig bevægelse og sensorisk udforskning, men også giver plads til rolige og mere sanselige aktiviteter. ○ Erfare: De vil erfare, hvordan forskellige fysiske rammer påvirker deres krop og sanser, fx bløde zoner til afslapning eller aktive zoner til bevægelseslege. ○ Lære: Børnene lærer at bruge deres krop bevidst og udvikler en bedre forståelse af, hvordan forskellige aktiviteter kan påvirke dem fysisk og mentalt. 5. Empati og respekt for andre ○ Opleve: Børnene vil opleve, hvordan et rum med tydelige zoner og fleksible muligheder skaber plads til både deres egne og andres behov.
--	---

	○ Erfare: De vil erfare, hvordan respekt for andres legezoner og behov for ro kan føre til en mere harmonisk leg og samvær. ○ Lære: Børnene lærer at tage hensyn til hinanden og værdsætte de forskellige måder, deres kammerater vælger at bruge rummet på. Ved at skabe et læringsmiljø med både zoneinddeling og mulighed for fleksibilitet imødekommer vi børnenes behov for både aktivitet og fordybelse, samtidig med at vi styrker deres sociale, kreative og sansemæssige udvikling. Dette understøtter målene i Læringsblomsten og bidrager til et helhedsorienteret læringsmiljø.
<i>Læringsblomsten - Professionelt perspektiv</i> (Det pædagogiske grundlag samt temaer og mål i Læringsblomsten) ● Hvad forventer du/I at opleve, erfare og lære gennem miniprojektet?	
<i>Viden og handlemåder</i> ● Hvilken faglig viden og særlige handlemåder vil du/I bringe i spil i forbindelse med miniprojektet?	Vi vil bruge den faglige viden, vi har lært på det kursus, omkring fællesskabende lege og læringsmiljø. Vi vil observere børnenes spor for at undersøge, hvilke lege de allerede leger i rummet, og så vil vi understøtte det med børneinterview for at høre hvad de har af behov. 1. Observation af børnenes spor ○ Vi vil anvende den faglige metode, vi har lært på kurset om fællesskabende lege og læringsmiljø, til systematisk at observere børnenes adfærd, legemønstre og interaktioner i rummet. ○ Fokus vil være på at identificere de spor, børnene efterlader, for at forstå, hvilke lege og aktiviteter de allerede foretrækker, og hvordan de bruger rummet i sin nuværende form. 2. Børneinterviews ○ Vi vil bringe vores viden om børneperspektivet i spil ved at gennemføre børneinterviews for at høre direkte fra børnene, hvilke behov, ønsker og idéer de har til rummet.

	○ Interviewene vil fokusere på spørgsmål, der kan give os indsigt i, hvad der fungerer godt for børnene i rummet, hvad der udfordrer dem, og hvad de drømmer om at kunne gøre der. 3. Tilpasning baseret på børnenes perspektiv ○ Med udgangspunkt i vores observationer og børneinterviews vil vi tilpasse indretningen og aktiviteterne i rummet, så de i højere grad understøtter børnenes behov og ønsker. ○ Vi vil bruge vores faglige viden til at skabe et miljø, der balancerer børnenes egne idéer med de pædagogiske mål om fællesskab, læring og trivsel. 4. Fællesskabende lege ○ Vi vil aktivt arbejde med at implementere fællesskabende lege i rummet for at styrke relationerne mellem børnene og skabe nye dynamikker i deres leg. ○ Dette indebærer brug af pædagogiske værktøjer og metoder fra kurset til at facilitere lege, hvor alle børn kan deltage på lige fod, og hvor de kan udvikle deres sociale kompetencer. 5. Fleksible læringsmiljøer ○ Vi vil anvende vores viden om, hvordan et læringsmiljø kan designes fleksibelt, så det kan tilpasses både børnenes spontane leg og vokseninitierede aktiviteter. ○ Derudover vil vi bringe vores erfaringer med at skabe ro og struktur i spil ved at udvikle rumzoner, som både kan bruges til bevægelseslege og stille aktiviteter. 6. Involvering og refleksion i personalegruppen ○ Vi vil arbejde som team med en fælles faglig tilgang, hvor vi løbende reflekterer over vores observationer og justerer vores handlemåder i forhold til, hvad vi ser og hører fra børnene. ○ Søren og Lone vil som primære ansvarlige sikre, at den fælles viden og de lærte metoder anvendes i praksis. 7. Pædagogisk dokumentation ○ Vi vil dokumentere processen med observationer, og tage ved lære af hvad børnene giver udtryk for og derved se på ændringer i læringsmiljøet for at kunne evaluere projektet og videreformidle vores erfaringer. ○ Dokumentationen skal sikre, at vi kan reflektere over, hvordan vores faglige
--	--

	handlemåder har bidraget til børnenes udvikling og trivsel. Ved at kombinere observationer, børneinterviews og viden fra kurset om fællesskabende lege og læringsmiljøer sikrer vi, at vores tilgang er både fagligt forankret og målrettet mod at skabe det bedst mulige rum for børnene.
<i>Plan for miniprojektet</i> Lav en plan for, hvordan miniprojektet helt konkret skal foregå, herunder: • Hvordan vil I dokumentere sammenhængen mellem det læringsmiljø I etablerer og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse? • Hvad skal være i fokus for dokumentationen?	
<i>Tidsramme</i> • Hvor, hvornår og hvor længe skal miniprojektet finde sted? • Hvor og hvornår evaluerer I?	Vi har i den seneste tid haft en undersøgelsesfase hvor vi har sparret med forældrerådet og har i den forbindelse fastsat at projekt start er uge 7 2025 hvor en gruppe forældre begynder at bygge rummet op ud fra vores fælles plan 1. Undersøgelsesfase ○ Hvornår: Undersøgelsesfasen har fundet sted i de seneste måneder, hvor vi har observeret børnenes leg, interviewet dem og sparret med forældrerådet. ○ Hvor: Observationer og interviews blev gennemført i børnehaven, primært i tumlerummet. Sparring med forældrerådet har foregået ved møder i børnehaven. 2. Projektstart ○ Hvornår: Uge 7, 2025. ○ Hvor: Tumlerummet i børnehaven. ○ En gruppe forældre påbegynder opbygningen af rummet i uge 7, baseret på den fælles plan,

	vi har udarbejdet i samarbejde med børn, medarbejdere og forældrerådet. 3. Gennemførelsesfase ○ Hvornår: Fra uge 7 og frem til uge 11, 2025. ○ Hvor længe: Byggefasen forventes at tage ca. 2-3 uger, hvorefter vi begynder at introducere børnene til det nye rum. ○ I løbet af uge 10-11 vil vi observere, hvordan rummet bruges af børnene, og justere eventuelle detaljer ud fra deres reaktioner og behov. 4. Evaluering ○ Hvornår: Uge 12, 2025. ○ Hvor: Evalueringen vil foregå i børnehaven med deltagelse af medarbejdere, ledere og forældrerådet. ○ Hvordan: ■ Vi evaluerer projektet på personalemøde og forældrerådsmøde, hvor vi samler erfaringer fra observationer, interviews og børnenes brug af rummet. ■ Både forældre, børn og medarbejdere inddrages for at sikre en helhedsorienteret vurdering af, hvordan rummet fungerer i praksis, og om det lever op til de fastsatte mål. ○ Dokumentation og refleksion over processen vil være en central del af evalueringen for at sikre læring til fremtidige projekter. Ved at fastsætte denne tidsramme sikrer vi, at projektet har en tydelig struktur med klare milepæle fra planlægning til evaluering.
EVALUERING EFTER GENNEMFØRELSE	EVALUERING EFTER GENNEMFØRELSE AF MINIPROJEKT
<i>Refleksion over praksis</i> ● Hvilke nye sanselige erfaringer om samarbejde mellem børn og pædagogisk personale har miniprojektet givet dig/jer? ● Hvilke nye erfaringer har I hver især fået om egne måder at reagere og	Evaluering af tumlerummet Tumlerummet har udviklet sig til at være et værdifuldt og alsidigt lærings- og legeområde for børnene. Vi oplever, at børnene i stigende grad bliver bedre til at passe på hinanden og navigere i rummet med større opmærksomhed på egne og andres grænser. Dette styrker både deres sociale færdigheder og deres kropsbevidsthed.

handle på i konkrete situationer i pædagogisk praksis? • Hvilke nye forståelser om udvikling af læringsmiljøet har miniprojektet givet anledning til? • Hvilken viden og hvilke handlemåder er du/I blevet nysgerrige på, at arbejde videre med?	Ved opstart af projektet var det primære formål at skabe et tumlerum for børnehalebørnene. Det har derfor været en positiv og glædelig erfaring, at også vuggestuebørnene har fået stor glæde af rummet og aktivt bruger det i hverdagen. De yngste børn øver sig i at kravle op og ned ad forskellige elementer, hvilket understøtter deres motoriske udvikling. Samtidig skaber rummet mulighed for, at børnene kan udforske og mærke egne grænser – både fysisk og følelsesmæssigt – og vælge, om de vil deltage aktivt i den vilde leg eller trække sig og være tilskuere i en mere rolig rolle. En ny og positiv udvikling er etableringen af en <i>vinkeplads</i>, som skaber tryghed/overblik ved overgange og afsked. Det giver børnene en fast og genkendelig ramme, hvor de kan tage afsked på en rolig og meningsfuld måde. Det giver mange gode snakke om hvad der sker på p.pladsen. Rummet fungerer desuden rigtig godt til sprogpædagogiske aktiviteter og sproggrupper, da det både indbyder til bevægelse og fokuserede samspilssituationer. Et af vores oprindelige mål var, at rummet skulle rumme aktiviteter for både børn med høj og lav arousal, på samme tid. I praksis har vi dog erfaret, at rummets størrelse ikke tillader denne fleksibilitet i tilstrækkelig grad. Det har medført behovet for at gentænke indretningen og anvendelsen af vores fysiske rammer. Vi har derfor rettet fokus mod at udvikle et nyt, fleksibelt projekt i det tilstødende lokale, som bedre kan imødekomme forskellige børns behov. Det er vigtigt at bemærke, at rummet endnu ikke er helt færdigt. Dette ser vi dog som en fordel, da det giver mulighed for at videreudvikle og forfine eksisterende tanker og idéer. Den fleksibilitet, det giver, gør det muligt at justere og tilpasse rummet i takt med børnegruppens behov. Der er stadig et vist lydniveau i rummet, men vi oplever, at larmen i højere grad er en del af en aktiv og konstruktiv leg – hvilket adskiller sig væsentligt fra tidligere, mere kaotiske lydindtryk. I vinterhalvåret har vi oplevet, at tumlerummet i højere grad har kunnet rumme de mere energifyldte aktiviteter, uden at det har været nødvendigt at ekskludere de vilde lege til udendørsarealerne. Dette har været en styrke i en tid, hvor vejret ofte begrænser de udendørs muligheder. Alt i alt har tumlerummet været et værdifuldt tiltag, som både har skabt glæde og bevægelsesmuligheder – og som
--	--

	har givet os vigtig læring med videre i det fremadrettede arbejde.
<i>Læringsblomsten – Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse</i> • Se jeres dokumentation igennem og beskriv: • hvor ser du/I, at det læringsmiljø I har etableret, har påvirket børnene? • hvordan har det påvirket børnene?	
<i>Opfølgning</i> • Hvordan, hvornår og med hvem vil du/I følge op?	
<i>Videndeling</i> • Hvordan vil du/I dele viden med kollegaer, leder og samarbejdspartnere i øvrigt?	Vidensdeling Vi har prioriteret at dele vores erfaringer og viden fra projektet bredt. Projektet er blevet fremlagt for medkursister på uddannelsen <i>Fællesskaber, lege og læringsmiljøer</i>, hvor vi har delt både vores overvejelser, proces og de konkrete erfaringer, vi har gjort os undervejs. Dette har givet anledning til faglig sparring og inspiration på tværs af institutioner. Derudover har vi præsenteret projektet på forældremøde, hvor vi har givet indsigt i tankerne bag rummet og den pædagogiske værdi, det tilfører børnenes hverdag. Også i bestyrelsen er projektet blevet fremlagt, hvilket har bidraget til en fælles forståelse af udviklingsarbejdet i institutionen og skabt opbakning til videreudviklingen af de fysiske rammer.
<i>Øvrige tanker og forståelser</i>	Vi oplever tumlerummet som et dynamisk rum, der konstant er i udvikling i takt med børnegruppens behov. Børnenes leg, trivsel og energi er foranderlig, og derfor ser vi rummet som noget, der aldrig er "færdigt", men altid i proces. Det kræver, at vi som pædagogisk personale er nysgerrige og fleksible – og villige til løbende at justere indretning og brug af rummet, så det fortsat skaber de bedste rammer for både bevægelse, fællesskab og fordybelse.

	Vi ser tumlerummet som en del af det samlede læringsmiljø, hvor pladsen til fysisk udfoldelse går hånd i hånd med børns sociale og emotionelle udvikling. Derfor forstår vi rummet ikke blot som et fysisk sted, men som en pædagogisk mulighed, der skal tilpasses og udvikles sammen med børnene.
--	--

Et miniprojekt er en handling eller et forløb, som sættes i gang af en eller flere pædagoger, med henblik på at realisere det pædagogiske grundlag og mål i den styrkede pædagogiske læreplan

Miniprojektansvarlig	Louise Kirkegaard
<i>Udviklingsfokus</i> Hvad er du/I nysgerrige på at undersøge og afprøve ift. det pædagogiske grundlag og læringsmiljøet?	I børnehaven er der en lille gruppe børn, som har sproglige udfordringer, mest i form af udtalevanskeligheder. Vi vil gerne undersøge, om denne gruppe børn får afhjulpet deres udtalevanskeligheder, hvis de en time ugentligt som gruppe sammen med en pædagog, gennem leg, får målrettet og struktureret sprogstimulering
<i>Miniprojektets fokus</i> - Hvad handler dit/jeres miniprojekt om? - Hvilke elementer i læringsmiljøet skal miniprojektet bidrage til at udvikle (børnekultur, rutiner, vokseninitierede aktiviteter – leg og fællesskaber)?	I miniprojektet arbejdes der med at styrke børnenes sprogudvikling gennem en vokseninitieret aktivitet. Der vil være fokus på en legende tilgang til sprog. Det skal være trygt og sjovt at deltage i sproggruppen. Ut vil løbende observere børnenes deltagelse og udvikling for at justere aktiviteterne, så de passer til netop deres udfordringer. Dette sikrer, at indsatsen understøtter deres sproglige progression bedst muligt.
<i>Projektdeltagere</i> Hvilke børn, medarbejdere, ledere, forældre mv. deltager i miniprojektet?	Ut har sproggruppen ugentligt 1 time. De børn i børnehaven som har sproglige udfordringer deltager i miniprojektet. Både øvrige medarbejdere og forældrene til de pågældende børn bliver orienteret. Ut sparre med nærmeste kollegaer samt leder og tale/høre konsulent om projektet.
<i>Læringsblomsten - Børneperspektiver (Temaer og mål i Læringsblomsten)</i> Hvad forventer du/I, at barnet/børnene vil opleve, erfare og lære, ved at være med i miniprojektet?	Gennem miniprojektet forventer ut, at sproggruppen hurtigt bliver en tryk og genkendelig aktivitet for børnene, og at børnene oplever en motiverende ramme for sprogudvikling, hvor de gennem leg og fællesskab får øvet sig i at anvende sproget med korrekt udtale.

◆ **Kommunikation og sprog**

Dette er det primære fokusområde, og børnene får mulighed for at udvikle og styrke deres udtale men også ordforråd, sætningsopbygning og forståelse af sproget.

◆ **Børn i udsatte positioner**

Ved at arbejde struktureret med dialogisk læsning, sang og rim/remser kombineret med bevægelse får børn i udsatte positioner ekstra støtte til deres sproglige udvikling. Ut forventer, at deres udtalevanskeligheder med tiden mindskes, og at de får små succesoplevelser med at blive forstået.

◆ **Social udvikling**

Børnene udvikler deres sociale kompetencer, når de er i et fællesskab med andre børn. De skal i gruppen give plads til andre og lytte til, hvad ut eller de andre børn fortæller. Ut forventer at børnene får en oplevelse af, at det er sjovt og lærerigt at være i sproggruppen sammen med andre børn.

◆ **Leg**

Dialogisk læsning, sang, rim/remser kombineret med bevægelse gør læringen legende og motiverende. Børnene vil erfare, at sprog er sjovt, og at de kan eksperimentere med ord og lyde gennem leg.

◆ **Læring**

Børnene vil opleve, at de gennem gentagelse og varierede aktiviteter gradvist lærer nye ord og udtryk. Derved får de forhåbentlig en tydeligere udtale. De vil erfare, at læring sker gennem leg og at de lærer hurtigere, når de øver sig.

◆ **Pædagogisk læringsmiljø**

Ut skaber et trygt og stimulerende læringsmiljø, hvor børnene møder sprog i en genkendelig og understøttende kontekst.

◆ **Forældresamarbejde**

Forældrene orienteres løbende om, hvordan det går i sproggruppen, og ut forventer, at forældrene bliver en del af indsatsen gennem dialog om børnenes sproglige udvikling og inspiration til, hvordan de kan støtte sproget derhjemme. Dette kan styrke børnenes læring og give dem en oplevelse af sammenhæng mellem dagtilbud og hjem.

	◆ Børnefællesskaber Ved at deltage i sproglige aktiviteter sammen med andre børn oplever de værdien af fællesskabet og får mulighed for at spejle sig i hinanden. De vil erfare, at sprog er et redskab til at lege, samarbejde og skabe relation
<i>Læringsblomsten - Professionelt perspektiv</i> (Det pædagogiske grundlag samt temaer og mål i Læringsblomsten) Hvad forventer du/I at opleve, erfare og lære gennem miniprojektet?	Ut forventer at få nogle erfaringer med, hvilke metoder, der virker særligt godt eller mindre godt i sproggruppen. Jeg forventer også at sprogtiltagelsen samt udtalen udvides og styrkes, når sprogstimulation sker i kombination med bevægelse, samt når aktiviteterne i sproggruppen gentages.
<i>Viden og handlemåder</i> Hvilken faglig viden og særlige handlemåder vil du/I bringe i spil i forbindelse med miniprojektet?	Jeg vil benytte mig særligt af dialogisk læsning samt rim/remser, hvor jeg vil benytte mig af bevægelsepædagog Lotte Sallings bog "Snakkepakker". Jeg vil også benytte hendes nyere materiale fra vores fyraftensmøde i BUPL, hvor hun holdt et oplæg om, hvordan man kan kombinere sprogstimulering og bevægelse. Derudover vil jeg bruge andre fagtesange, samtaletavler/billeder og forskellige alderssvarende spil.
<i>Plan for miniprojektet</i> Lav en plan for, hvordan miniprojektet helt konkret skal foregå, herunder: - Hvordan vil I dokumentere sammenhængen mellem det læringsmiljø I etablerer og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse? - Hvad skal være i fokus for dokumentationen?	Efter at have sunget "Navneekko" som er den sang vi indleder med, begynder vi hver gang med snakkepakkesangen. Derefter "pakker" vi ugens tema ud, og ut læser de dertilhørende rim op, så børnene kan lære dem. Vi synger også den dertilhørende sang og lærer fagterne. Herefter spiller vi måske et spil eller laver en anden aktivitet, hvor ugens tema + eventuelle fokusord er i centrum. Vi kan også bruge samtaletavler/billeder der omhandler ugens tema. Det kan være svært at dokumentere effekten af sproggruppen, men jeg forventer at kunne høre at børnene udvikler sig. En sprogvurdering vil kunne vise, om der er sket en progression hos børnene.

<i>Tidsramme</i> • Hvor, hvornår og hvor længe skal miniprojektet finde sted? • Hvor og hvornår evaluerer I?	1 time ugentligt
EVALUERING EFTER GENNEMFØRELSE	EVALUERING EFTER GENNEMFØRELSE AF MINIPROJEKT
<i>Refleksion over praksis</i> • Hvilke nye sanselige erfaringer om samarbejde mellem børn og pædagogisk personale har miniprojektet givet dig/jer? • Hvilke nye erfaringer har I hver især fået om egne måder at reagere og handle på i konkrete situationer i pædagogisk praksis? • Hvilke nye forståelser om udvikling af læringsmiljøet har miniprojektet givet anledning til? • Hvilken viden og hvilke handlemåder er du/I blevet nysgerrige på, at arbejde videre med?	Devaluering på opstart af sproggruppe den 5. maj 2025: Sproggruppen er kommet rigtig godt fra start, og børnene er meget motiverede. Ut har på fornemmelsen, at de synes, det er sjovt. Efter to uger fik Ut vejledning af vores tale/høre konsulent Laila. Hun gav god inspiration til, hvad der særligt skal lægges vægt på og hvilke lege ut kan lege med gruppen. Ut skal særligt have fokus på S + konsonant og f + konsonant. Ut har fået kort med billeder, som kan bruges. Ut har taget fat på S (Slangen Sussie og dens hilsen) og S + N som i snegl. Det går rigtig godt, og ut mener, at kunne høre en positiv udvikling i børnenes udtale fra gang til gang. Ut orienterer løbende leder Lone samt forældrene til de pågældende børn.
<i>Læringsblomsten – Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse</i> • Se jeres dokumentation igennem og beskriv: • hvor ser du/I, at det læringsmiljø I har etableret, har påvirket børnene? • hvordan har det påvirket børnene?	
<i>Opfølgning</i> • Hvordan, hvornår og med hvem vil du/I følge op?	
<i>Videndeling</i> • Hvordan vil du/I dele viden med kollegaer, leder og samarbejdspartnere i øvrigt?	

<i>Øvrige tanker og forståelser</i>	

Et miniprojekt er en handling eller et forløb, som sættes i gang af en eller flere pædagoger, med henblik på at realisere det pædagogiske grundlag og mål i den styrkede pædagogiske læreplan

Miniprojektansvarlig	Annette Pihl
<i>Udviklingsfokus</i> Hvad er du/I nysgerrige på at undersøge og afprøve ift. det pædagogiske grundlag og læringsmiljøet?	<i>Vi er nysgerrige på, om en særlig indsats kan føre til en hurtigere sprogudvikling hos børn med sprogudfordringer. I december og januar har vi haft et særligt fokus på to børn med sproglige udfordringer, hvor vi har afprøvet forskellige strategier for at understøtte deres sproglige udvikling.</i> <i>Vores udviklingsfokus er at undersøge effekten af målrettede sproglige tiltag, herunder øget dialogisk læsning, gentagelse af nøgleord i hverdagssituationer, og brug af visuel støtte. Vi vil reflektere over, hvordan disse indsatser har påvirket børnenes sproglige udvikling.</i>
<i>Miniprojektets fokus</i> - Hvad handler dit/jeres miniprojekt om? - Hvilke elementer i læringsmiljøet skal miniprojektet bidrage til at udvikle (børnekultur, rutiner, vokseninitierede aktiviteter – leg og fællesskaber)?	<i>I vores miniprojekt arbejder vi med at styrke børnenes sprogudvikling gennem en vokseninitieret aktivitet, hvor vi inddrager vores sprogtavler som et centralt redskab. Målet er at vække børnenes interesse for sprog og give dem en sjov og motiverende ramme for at udvikle deres sproglige kompetencer.</i> <i>Hver uge afholder vi en sprogaktivitet, hvor vi kombinerer sprogtavlerne med rim, remser, sange og bevægelse. Ved at skabe en legende og interaktiv tilgang til sprog ønsker vi at gøre det lettere for børnene at tilegne sig nye ord og begreber samt styrke deres kommunikative færdigheder.</i>
<i>Projektdeltagere</i> Hvilke børn, medarbejdere, ledere, forældre mv. deltager i miniprojektet?	Albert, Adam og pædagog Annette. Forældre, kollegaer og leder er informerede.
<i>Læringsblomsten - Børneperspektiver (Temaer og mål i Læringsblomsten)</i> Hvad forventer du/I, at barnet/børnene vil opleve, erfare og lære, ved at være med i miniprojektet?	Kommunikation og sprog Børn i udsatte positioner Social udvikling Leg Læring. Pædagogisk læringsmiljø Forældresamarbejde. Børnefællesskaber

Forventede oplevelser, erfaringer og læring i miniprojektet

Gennem vores miniprojekt forventer vi, at børnene oplever en tryk og motiverende ramme for sprogudvikling, hvor de gennem gentagelser, leg og fællesskab får lyst til at udforske og anvende sproget aktivt.

◆ Kommunikation og sprog

Børnene får mulighed for at udvikle deres ordforråd og forståelse af sproget. De vil erfare, at sproget er en vigtig nøgle til at udtrykke sig, forstå verden omkring sig og deltage i sociale fællesskaber.

◆ Børn i udsatte positioner

Ved at arbejde systematisk med sprog tavler, rim, remser og bevægelse får børn i udsatte positioner ekstra støtte til deres sproglige udvikling. Vi forventer, at de få succesoplevelser og en øget selvtillid i deres kommunikation.

◆ Social udvikling

Børnene vil erfare, at sprog er en vej til at skabe relationer og deltage i fællesskaber. De lærer at lytte, tage initiativ til samtale og samarbejde med både børn og voksne.

◆ Leg

Sprog Tavlerne kombineret med sang, rim og bevægelse gør læringen legende og engagerende. Børnene vil erfare, at sprog er sjovt, og at de kan eksperimentere med ord og lyde gennem leg.

◆ Læring

Børnene vil opleve, at de gennem gentagelse og varierede aktiviteter gradvist lærer nye ord og udtryk, som de kan anvende i hverdagens situationer. De vil erfare, at læring sker både gennem strukturerede aktiviteter og spontane interaktioner.

◆ Pædagogisk læringsmiljø

Vi skaber et trygt og stimulerende læringsmiljø, hvor børnene møder sprog i en genkendelig og understøttende kontekst. De vil opleve, at voksne guider og motiverer dem til at bruge sproget aktivt.

◆ Forældresamarbejde

Vi forventer, at forældrene bliver en del af indsatsen gennem dialog om børnenes sproglige udvikling og inspiration til, hvordan de kan støtte sproget derhjemme. Dette kan styrke børnenes læring og give dem en oplevelse af sammenhæng mellem dagtilbud og hjem.

	◆ Børnefællesskaber Ved at deltage i sproglige aktiviteter sammen med andre børn oplever de værdien af fællesskabet og får mulighed for at spejle sig i hinanden. De vil erfare, at sprog er et redskab til at lege, samarbejde og skabe relationer. Samlet set forventer vi, at børnene får mere sprog, øget glæde ved at bruge det og en følelse af genkendelighed og trykthed i sproglige situationer.
Læringsblomsten - Professionelt perspektiv (Det pædagogiske grundlag samt temaer og mål i Læringsblomsten) • Hvad forventer du/I at opleve, erfare og lære gennem miniprojektet?	Det professionelle perspektiv i forhold til læringsblomsten I vores miniprojekt arbejder vi ud fra et professionelt perspektiv, hvor vi anvender læringsblomsten som en ramme for at forstå og udvikle børnenes sproglige læring. Inspiration fra Lotte Salling, som kombinerer bevægelse med sprogtræning. ◆ Struktureret sprogstimulering i børnehøjde Vi ønsker at få indsigt i, hvordan en systematisk og målrettet tilgang til sprogstimulering i mindre grupper kan understøtte børns sproglige udvikling. Vi forventer at erfare, at en struktureret tilgang med genkendelige rutiner, gentagelser og visuelle understøttelser skaber et trygt læringsmiljø, hvor børnene tør eksperimentere med sproget. ◆ Sammenhæng mellem læringsmiljøer Læringsblomsten understreger vigtigheden af et sammenhængende læringsmiljø, hvor børn oplever en rød tråd i deres læring. Vi arbejder derfor på at integrere sprogarbejdet i dagligdagens aktiviteter og på at inddrage forældrene, så børnenes sproglige læring styrkes både i institutionen og derhjemme. ◆ Professionel refleksion og udvikling Endelig ser vi miniprojektet som en mulighed for at styrke vores egen faglige refleksion omkring sprogudvikling og didaktiske metoder. Vi ønsker at blive klogere på, hvordan vi som pædagogisk personale bedst understøtter børns sproglige læring, og hvordan vi kan justere vores praksis for at skabe de bedste betingelser for sprogtilegnelse.
Viden og handlemåder	Faglig viden og særlige handlemåder i spil I vores miniprojekt bringer vi en række faglige tilgange og metoder i spil for at styrke børnenes sprogudvikling på en

Hvilken faglig viden og særlige handlemåder vil du/I bringe i spil i forbindelse med miniprojektet?	<i>målrettet og professionel måde. Vi trækker på aktuel viden fra Nebula, Sprog Klar og vores fælles refleksioner fra fyraftensmøder om sprog.</i> ◆ Nebula – viden om børns læring og udvikling <i>Vi anvender Nebulas forståelse af, hvordan børn lærer bedst gennem trygge, stimulerende læringsmiljøer og legende tilgang til sprog. Dette betyder, at vi arbejder bevidst med:</i> - At skabe en tryk og forudsigelig ramme for sprogarbejdet - At understøtte børnenes nysgerrighed og motivation for sprog - At bruge visuel og fysisk understøttelse for at gøre sproget mere tilgængeligt ◆ Sprogklar – målrettet sprogstimulering i børnehøjde <i>Vi inddrager Sprog Klar-metoderne for at sikre en systematisk og evidensbaseret tilgang til sprogarbejdet. Konkret betyder det, at vi:</i> - Arbejder med dialogisk læsning, hvor vi inddrager børnene aktivt i samtaler om bøger - Bruger gentagelser og sprogbrobygning til at styrke ordforråd og begrebsforståelse - Understøtter børnenes kommunikation gennem visuelle redskaber som sprogtavler - Skaber legende læringsmiljøer, hvor sprogindlæring sker gennem rim, remser, sange og bevægelse ◆ Fyraftensmøde om sprog – fælles refleksion og faglig udvikling <i>Vi bygger videre på de faglige refleksioner fra vores fyraftensmøder om sprog, hvor vi har drøftet, hvordan vi bedst understøtter børns sproglige udvikling i praksis. Vi tager især følgende indsigter med i vores miniprojekt:</i> - Vigtigheden af fælles sprogstrategier i hele institutionen - Hvordan vi fanger barnets opmærksomhed gennem engagerende og sanselige aktiviteter - Betydningen af forældresamarbejde for at skabe en sammenhængende sprogindsats
<i>Plan for miniprojektet</i> Lav en plan for, hvordan miniprojektet helt konkret skal foregå, herunder: Hvordan vil I dokumentere sammenhængen mellem det	Pædagogen vil hver fredag formiddag, målrettet styrke deres sprog, gennem ovenstående metoder. Vi vil se på om vi har glade børn, der gerne deltager og viser interesse for fredagens sprogstimulering. Vi tager billeder til tavlen. Vi informerer de involverede forældre.

læringsmiljø I etablerer og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse? • Hvad skal være i fokus for dokumentationen?	Focus for dokumentationen, er, om vi ser en udvikling i børnenes sprog. Om både vi, forældre, og resten af personalet ser en udvikling.
<i>Tidsramme</i> • Hvor, hvornår og hvor længe skal miniprojektet finde sted? • Hvor og hvornår evaluerer I?	Miniprojektet finder sted i februar og marts. Vi evaluerer løbende, blandt personalet tæt på børnene og forældrene. Der bliver evalueret på P. møde.
EVALUERING EFTER GENNEMFØRELSE	EVALUERING EFTER GENNEMFØRELSE AF MINIPROJEKT
<i>Refleksion over praksis</i> • Hvilke nye sanselige erfaringer om samarbejde mellem børn og pædagogisk personale har miniprojektet givet dig/jer? • Hvilke nye erfaringer har I hver især fået om egne måder at reagere og handle på i konkrete situationer i pædagogisk praksis? • Hvilke nye forståelser om udvikling af læringsmiljøet har miniprojektet givet anledning til? • Hvilken viden og hvilke handlemåder er du/I blevet nysgerrige på, at arbejde videre med?	Det nytter at arbejde, med forskellige metoder, med få børn hvis barnet, har brug for ekstra hjælp til noget der er svært for barnet. Det er nemmere at arbejde i små grupper, hvis der skal ydes en ekstra indsats, der er plads til at se og høre, hvad barnet udtrykker omkring det pædagogiske arbejde. Der har været ro omkring barnet, og vi har brugt vores sprog tavler, hvor der er mulighed for, at de kan bruge flere af deres sanser. Hvis vi har børn, der har brug for ekstra hjælp til udfordringer, er det en god måde at arbejde på.
<i>Læringsblomsten – Sammenhæng mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse</i> • Se jeres dokumentation igennem og beskriv:	Der har været ro omkring børnene, der har været mulighed for at bruge flere sanser, og en nærværende voksen omkring det. Børnene har ikke skulle vente, og det har været muligt at være aktiv i processen.

• hvor ser du/I, at det læringsmiljø I har etableret, har påvirket børnene? • hvordan har det påvirket børnene?	
<i>Opfølgning</i> • Hvordan, hvornår og med hvem vil du/I følge op?	Vi har fulgt op løbende, med de nære voksne, Fulgt op på P. måder. Vi har løbende set en udvikling i børnenes sprog, hvilket er noteret i noter omkring barnet.
<i>Videndeling</i> • Hvordan vil du/I dele viden med kollegaer, leder og samarbejdspartnere i øvrigt?	Som skrevet, snakker vi om børnene og deres sprogudvikling i hverdagen. Informerer om projektet på P. måder. Forældre har været informeret, og har samarbejdet på hjemmefronten. Forældrene har også set en udvikling i børnenes sprog.
<i>Øvrige tanker og forståelser</i>	

Rudme-modellen

Læreplanstema

Vi arbejder med følgende læreplanstemaer:

- **Kultur, æstetik og fællesskab**
 - **Alsidig personlig udvikling**
 - **Natur, udeliv og science**
 - **Kommunikation og sprog**
 - **Krop, sanser og bevægelse**
-

Mål

- At børnene oplever at arbejde med nye, lidt skæve materialer.
 - At børnene oplever, at vi kan bruge materialer kreativt, som vi ellers smider ud.
 - At børnene udvikler nysgerrighed overfor genbrugsmaterialer.
 - At styrke finmotorikken gennem kreative aktiviteter.
 - At styrke personlig udvikling og fællesskabsfølelse gennem bedsteforældrearrangement.
 - At introducere science gennem samtaler om genbrugsmaterialer.
 - At inddrage naturen gennem brug af naturmaterialer.
-

Tiltag (Hvad vil vi gøre?)

- Vi bringer genbrugsmaterialer ind i de kreative aktiviteter på stuen.
- Vi arbejder bevidst med et "genbrugs-benspænd" for at udfordre vores egen praksis og tænke kreativt sammen med børnene.

- Inden bedsteforældredagen laver vi forskelligt julepynt som inspiration og idékatalog.
 - Vi lægger forskellige genbrugsmaterialer frem og opfordrer børnene til selv at udvikle deres eget julepynt.
 - Vi blander genbrugstemaet med traditionelle julesysler.
 - Vi udnytter institutionens medlemskab af Ting Centralen og henter genbrugsmaterialer derfra.
 - Vi inddrager naturmaterialer, som vi selv finder.
 - Den årlige bedsteforældre-juleklippedag afholdes i genbrugens tegn.
-

Organisering (Hvordan gør vi?)

- **Materialer:** Genbrugsmaterialer fra Ting Centralen, naturmaterialer samt materialer, der normalt kasseres.
 - **Tid:** Forløb op til bedsteforældredagen samt selve arrangementet.
 - **Sted:** På stuen og eventuelt fællesrum ved juleklippedagen.
 - **Grupper:** Mindre grupper for fordybelse samt fælles aktivitet med bedsteforældre.
-

Tegn (Hvad vil vi se efter?)

- At børnene viser nysgerrighed overfor de nye materialer.
- At børnene eksperimenterer og tænker kreativt.
- At børnene taler om materialernes oprindelse og anvendelse.
- At børnene deltager engageret i juleklippedagen.
- At børnene viser stolthed over deres produkter.

Nyt fokus på den styrkede pædagogiske læreplan

Efter sommerferien 2025 videreudvikler vi vores arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan med en tydeligere tematisk organisering af praksis.

Vi vil arbejde i tema-perioder, hvor overordnede emner danner rammen om læringsmiljøet. Temaerne vil komme til udtryk gennem både planlagte og spontane aktiviteter, leg, projekter, rutine situationer og daglige samtaler.

Den styrkede pædagogiske læreplan er fortsat fundamentet for vores praksis, og de seks læreplanstemaer vil være integreret i hele hverdagen. Med den tematiske struktur sikrer vi en systematisk og reflekteret tilgang, hvor vi i løbet af året arbejder målrettet med alle læreplanstemaer:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

Vores pædagogiske arbejde tager afsæt i et bredt læringssyn, hvor leg, dannelse, børnefællesskaber og børneperspektiver er centrale elementer. Vi følger børnenes spor, understøtter deres nysgerrighed og skaber deltagelsesmuligheder for alle børn.

Arbejdet med temaerne vil løbende blive dokumenteret og evalueret med henblik på at udvikle og kvalificere vores læringsmiljøer.

Temaoversigt 2025–2026

- August, september og oktober 2025: Høst
- November og december 2025: Genbrug
- Januar, februar og marts 2026: Mig og min familie
- April + maj + juni 26 = Vand

Vi vil løbende uploade information om de enkelte forløb og om, hvordan de kobler sig til læreplanens mål.

Vi ser frem til at skabe meningsfulde, udviklende og inkluderende læringsmiljøer sammen med børnene

I overgangen fra vuggestue til børnehave har vi lavet et nyt tiltag, hvor de børn, som snart skal i børnehave, holder samling med de yngste børn i børnehaven. Der er personale med fra både vuggestue og børnehave.

R – Rammesætning

Hvad vil vi gerne lave – hvorfor?

Vi vil lave fælles samling med de ældste børn i vuggestuen og de yngste børn i børnehaven. Formålet er at skabe genkendelighed og tryghed i overgangen fra vuggestue til børnehave. Det skal være en brobygning, hvor børnene lærer hinanden, de voksne og de fysiske rammer i børnehaven at kende på en tryk og legende måde.

Hvad brænder vi for?

Vi brænder for at skabe trygge overgange, hvor børnene føler sig set, hørt og forberedt på næste skridt i deres institutionsliv. Vi ønsker at give børnene en følelse af samhørighed og kontinuitet i deres hverdag.

Hvad optager børnene?

Børnene er nysgerrige på hinanden, de større børn og nye lege. Mange af de ældste vuggestuebørn viser interesse for nye omgivelser og bliver optagede af børnehavebørnenes leg og aktiviteter.

Hvad er anledningen?

Anledningen er den forestående overgang fra vuggestue til børnehave, når børnene er 2 år og 11 måneder.

U – Udvælgelse af mål

Hvilke læreplanstemaer og pædagogiske mål arbejder vi med?

- **Alsidig personlig udvikling** – Vi støtter børnenes selvværd og selvtillid, så de oplever tryghed i de nye sammenhænge. Børnene gør sig erfaringer med, hvem de selv er i forhold til børnene i den nye børnegruppe.
- **Social udvikling** – Vi styrker børnenes sociale fællesskaber og evne til at danne relationer. Vi støtter børnene i at vente på tur, række hånden op og lytte til hinanden.
- **Kommunikation og sprog** – Vi stimulerer sproglig udvikling gennem fælles sange, rim og dialog.

Hvilke kompetencer eller oplevelser vil vi give børnene?

- Tryghed i nye sociale sammenhænge.

- Kendskab til børnehavemiljøet og de voksne dér.
- Mulighed for at danne nye relationer.
- Oplevelse af genkendelige rutiner og fællesskaber.

Hvordan giver det mening for både børn og voksne?

Det giver børnene en mere glidende overgang, og det gør voksne i stand til bedre at støtte børnene i processen. Det skaber fælles fodslag i huset og styrker samarbejdet mellem vuggestue- og børnehave personale.

D – Design af aktivitet

Hvad skal der ske – og hvordan?

Vi samler børnene til fælles samling de fleste dage. Samlingen indeholder elementer fra både vuggestue og børnehave: fx morgensang, navnesang, rim/remser, sanglege og dialog omkring emner, der optager børnene. Vi veksler mellem at sidde på gulvet og stå op.

Hvilke aktiviteter vil vi lave?

- Sang og musik med fagter
- Rim og remser
- Fortælling eller billedbog
- Enkle sanglege
- Kort dialog med børnene om fx vejr, dag, årstid eller emner de bringer op

Hvordan organiserer vi det (materialer, tid, sted, grupper)?

Sted: Tumblerummet

Tid: Hver dag kl 9.00, hvis det er muligt den pågældende dag.

Grupper: De yngste børnehavebørn og de ældste vuggestuebørn, som snart begynder i børnehave.

Materialer: Alle børn sidder på et lille stykke gulvtæppe. Det skaber ro, fordi børnene har lettere ved at blive siddende samme sted. Vi bruger bl.a. ærteposer til forskellige sanglege.

M - Medinddragelse og differentiering

Hvordan skaber vi deltagelsesmuligheder for alle?

Vi synger sange og siger rim/remser med forskellige sværhedsgrader, så der både er noget for de yngste og de ældste.

-Hvordan inddrager vi børnenes perspektiv?

Børnene får lov at fortælle om forskellige ting og de bidrager, når vi har en dialog om f.eks. vejr, dag og årstid. Vi lader børnene være med til at vælge sange.

-Hvordan justerer vi til alder, behov og interesser?

Der sidder en voksen sammen med de børn, som har behov for støtte eller ekstra tryghed. Vi vælger sange med forskellige temaer. Børnene er med på forskellige måder i forhold til, hvor de er i deres udvikling. De yngste laver måske kun fagter og de ældste synger med og laver fagter samtidig.

E - Evaluering og refleksion.

Hvordan gik det, og hvad lærte vi?

-Hvad oplevede vi hos børnene og os selv?

-Hvad vil vi gøre igen- eller anderledes næste gang?

Nyt fokus på læreplanstemaerne

Efter sommerferien 2025 tager vi hul på en ny tilgang til arbejdet med læreplanerne. Som det fremgår af nedenstående, vil første tema starte med *Høst*, som vil danne ramme om både pædagogiske aktiviteter og hverdagens samtaler. I vil selvfølgelig få meget mere information, når vi kommer i gang – men vi kan allerede nu sige, at vi glæder os meget til at dykke ned i temaerne sammen med børnene.

Pædagogisk tema overskrift:

August + september + oktober 25 = Høst

November+december 25=Genbrug

Januar + februar + Marts 26 = Mig og min familie

April + maj + juni 26 = Vand

Praksisfortælling: Æblemost Dag

Kasser fyldt med æbler i alle farver som børnene har haft med hjemmefra står på legepladsen. Der er meget snak blandt børnene om hvem der har hvilke æbler med og der er flere der allerede har været i gang med smagsprøverne. Frugtkværnen og en æblemostpresser, er sat frem og som børnene kigger nysgerrigt på. Alle er klar til at prøve kræfter med at kværne æbler. Børnene stiller sig op på række for at prøve.

Pædagogen samler børnegruppen og fortæller:

"I dag skal vi lave vores egen æblemost – helt fra bunden!" "Vi skal først rive æblerne i kværnen, og så skal vi presse saften ud i most presseren."

"Er det ligesom juice?" bliver der spurgt

"Ja, det er næsten det samme – bare friskere, fordi vi laver den selv!"

Frugtkværnen i gang

Da alle æblerne er klar, viser en voksen, hvordan frugtkværnen virker. Hun sætter et æble i og drejer håndtaget langsomt. Inde i kværnen høres en knasende lyd, mens æblestykkerne bliver revet til små stykker. Børnene lægger mærke til, at nogle æbler er sværere at rive end andre.

Børnene står på skift og prøver at dreje håndtaget.

"Det er tungt!" En voksen giver en hjælpende hånd, når det bliver for tungt at dreje. Børnene registrerer at der skal rives mange æbler for at lave æblemost.

Langsomt bliver spanden under kværnen fyldt med duftende æble masse. og hvepsene melder også deres ankomst.

Mostpressen arbejder

Da kværnen er fuld, hælder de æble massen over i most presseren. en voksen lægger låget på og viser, hvordan man langsomt drejer håndtaget, så pressen klemmer saften ud.

De første dråber begynder at løbe – gyldne og duftende – ned i kanden.

Børnene jubler:

"Se! "Der kommer æblemost!"

De får lov at fylde små kopper, og alle smager.

"Mmm... den smager sødt!" og lidt surt på samme tid,"

Det som børnene ikke drikker på dagen bliver gemt til den dag, hvor forældrene kommer til høstfest i institutionen.

Praksisfortælling røre, lugte, smage på æbler

Vi samlede alle børnene på den blå madras. UT havde forskellige æbler og en enkelt pære med, som vi skulle undersøge. Først fik alle børnene lov til at se og røre ved æblerne. Nogle var helt glatte, og nogle var lidt mere ru. Nogle var små og helt røde, andre var store og både grønne og røde. Vi duftede også til æblerne.

Så skar UT frugterne over, så man kunne se kernehuset og pille kerner ud. Nogle af kernerne blev puttet i jorden, så vi kan se, om der måske kommer et lille æble- eller pære træ op.

Børnene var meget nysgerrige og optaget af projektet. De var også meget ivrige efter at komme til at smage på frugterne. Det fik de selvfølgelig lov til.

Vi talte om, at nogle æbler smagte surt, nogle smagte bittert og nogle smagte sødt og surt på samme tid.

Børnene ville gerne smage mere og X kravlede næsten op på skødet af UT, fordi han ikke kunne vente (UTs tolkning) til UT havde skåret mere frugt ud. Når vi smagte frugten, kunne vi høre, at det knasede.

Der blev øvet i at vente på tur og at tage hensyn til hinanden, fordi vi sad tæt, og nogle børn skubbede til hinanden og kravlede ind over hinanden.

UT oplevede børnene som meget engagerede og interesserede i projektet. De var meget ivrige efter at bruge alle deres sanser, når UT opfordrede til at føle, lugte og smage på frugterne.

De læreplanstemaer vi kom omkring var:

Natur, udeliv og science: Børnene fik erfaring med naturmaterialer, plante processer og årsag/virkning gennem undersøgelse og plantning af æblekerner.

Krop, sanser og bevægelse: Sanserne blev stimuleret gennem berøring, duft og smag.

Alsidig personlig udvikling: Børnene viste initiativ, nysgerrighed og glæde ved at deltage og undersøge. Aktiviteten støttede også deres evne til at vente og styre impulser, hvilket er en vigtig del af selvregulering

Social udvikling: Den fælles aktivitet skabte sociale interaktioner, hvor der blev øvet turtagning, hensyn og deltagelse i et fællesskab – med pædagogisk støtte til at sætte ord på følelser og behov.

Kommunikation og sprog: Der blev sat ord på sanseindtryk og handlinger, hvilket gav rig mulighed for at udvide børnenes ordforråd og styrke deres sproglige udvikling gennem dialog og samtale.

Praksisfortælling: Æbletryk i Vuggestuen

Dato: 9.9.25.

Sted: Vuggestuen på Rudme Friskoles Friskole

Deltagere: 3 børn på skift

Det begyndte med et æble

En planlagt formiddag med æbletryk. Vi fandt nogle ark papir frem, akrylmaling i efterårsfarver – rød, gul og grøn – og skar æblerne over, så man kunne se stjernen i midten.

Leg og læring i gang

Vi satte os ved bordet. Hvert barn fik et forklæde på. X fik et halvt æble i hånden og dyppede det i den røde maling. Hun kiggede længe på det, før hun trykkede det ned på papiret. Da hun løftede æblet igen, udbrød hun: "Se!" med et stort smil.

X gik straks i gang og trykkede flere gange i gul maling. Han opdagede, at farverne blandede sig, da han brugte samme æble i flere farver – "blå!" sagde han, selvom det blev brunligt. Vi talte om farverne og om æblernes form.

Relationer og deltagelse

Det var tydeligt, at børnene spejlede sig i hinanden. Når én trykkede et æble og sagde noget, fulgte de andre efter. X satte ord på børnenes handlinger: "Du trykker æblet ned – og se, der kommer et aftryk!" "Det ligner en blomst." Det gav børnene sprog og forståelse for processen.

De yngste havde brug for hjælp til at holde æblet og trykke det ned. De fik lavet fine tryk, og vi hjalp med at sætte navn på kunstværkerne.

Refleksion

Denne aktivitet gav børnene mulighed for at udforske farver, former og materialer med hele kroppen. De fik lov til at eksperimentere og udtrykke sig kreativt – men også til at være i en rolig, sanselig aktivitet med nærværende voksne.

Vi så, hvordan børnene kommunikerer både verbalt og nonverbalt, hvordan de blev nysgerrige på hinandens udtryk, og hvordan de fik øvet finmotorik, turtagning og koncentration.

Læring og pædagogiske overvejelser

- **Tema:** Natur og naturfænomener / Kulturelle udtryksformer og værdier
 - **Alders Tilpasning:** Enkel og sanselig aktivitet, der passer godt til 1-2-årige
 - **Voksnes rolle:** Guide, sætte ord på, støtte deltagelse og skabe rammer for eksperimentering
 - **Mulighed for gentagelse:** Ja – næste gang med fx kartofler eller pærer, eller udendørs med naturtryk
-

Dokumentation

Et par billeder af børnenes æbletryk hænges op på stuen sammen med små citater fra børnene og denne fortælling i forkortet form, så forældrene kan følge med.

Her er en praksisfortælling, der beskriver en gruppe børnehavebørn på udflugt for at plukke brombær:

Praksisfortælling: Brombærtur med børnehavegruppen

Det er torsdag formiddag. Børnene gør sig klar til en lille udflugt for at plukke brombær.

I dag skal de på brombærtur. Vi er blevet inviteret til en nærliggende have, hvor en af børnenes mormor har et brombærkrat.

Stemningen er forventningsfuld. "Vi taler om der mon er mange brombær i år?" B udbryder: "Jeg skal finde den største af dem alle!"

Vi følges ad hen til haven, hvor børnene holder hinanden i hånden to og to. Undervejs stopper børnene op og ser og snakker om de forskellige små og store dyr, de møder.

Da vi når haven og brombærkrattet, breder der sig en summen af begejstring. "Der er mange!" Vi snakker kort om, hvordan man plukker brombær uden at få for mange rifter, og hvordan man kender forskel på modne og umodne bær. Børnene tager det alvorligt – nogle prøver forsigtigt at undgå de små torne, mens andre bliver så opslugte, at de slet ikke lægger mærke til, at de får lilla fingre og små røde mærker på underarmene.

Vi samler i fællesskab to skåle brombær.

Læringen er tydelig: børnene undersøger bær, sammenligner størrelser, taler om farver og smager sig frem. R siger: "De lilla er sure, dem lader vi sidde" og S udbryder: "De helt mørke og bløde er de sødeste!"

På vejen hjem vandrer mange glade børn med lilla smil om munden. Vi snakker om, hvordan man kan bruge brombær derhjemme – i smoothies, på havregrød eller måske i en kage.

Vi beslutter at et par børn kan lave en kage vi kan spise til eftermiddagsmad.

Refleksion:

Turen gav børnene mulighed for at opleve naturens cyklus og gav grobund for mange samtaler, undersøgelser og sanseindtryk. Der var fokus på både fællesskab, motorik og sproglig udvikling, og børnene udviste nysgerrighed, omsorg og stolthed over deres fund. Samtidig var det en værdifuld oplevelse, hvor naturen blev en ramme for leg og læring i børnehøjde.

Praksisfortælling: bedsteforældre Juleklippedag med genbrugsmaterialer

Det er fredag i børnehave, og stemningen sitrer af forventning for det er idag bedsteforældrene kommer på besøg og skal lave julepynt med børnene. På det lange bord i fællesrummet ligger der kasser fyldt med paprør, gamle gavepapir rester, aviser, knapper uden ophav, stofstykker, æggebakker og garnrester i alle farver. "I dag laver vi julepynt – og kun af ting, vi har genbrugt," Børnene stimler nysgerrigt sammen om bordet.

op til dagen har børnene og de voksne lavet genbrugs pynt som inspiration til dagens udfoldelser.

æggebakke "tutter" bliver til nissehuer, eller juletræer. ugeblade bliver klippet ud og limet sammen til julehjerter osv

Et barn får øje på en bunke toiletruller og spørger, om de kan blive til nisser. og hans bedstefar hjælper ham ned at finde farvet papir til tøj og en grandkogle til hoved skægget bliver lavet af bobleplast.

Ved siden af sidder en pige, der beslutter sig for at lave juletræ af nogle trekantede plexiglas stykker. bedste limer stykkerne sammen med lim pistol og pigen dekorere træet med tusch og limer palietter på.

Under hele aktiviteten taler børn og voksne om genbrug: hvorfor det er vigtigt at bruge ting igen, og hvordan noget gammelt kan blive til noget nyt. Flere børn fortæller historier hjemmefra om, hvordan de har samlet materialer sammen til dagen, og stoltheden lyser ud af dem, når deres idéer lykkes.

Da bedsteforældrene skal til og hjem er hele stuen pyntet flot op med alverdens genbrugs pynt og mange giver udtryk for at det var en sjov og anderledes måde at lave juleklippe dag på.

Da børnene bliver hentet om eftermiddagen, løber de ud for at vise deres forældre det julepynt, de har skabt. Forældrenes reaktioner gør børnene endnu mere stolte, og flere lover at fortsætte genbrugskreativiteten derhjemme. Dagen slutter med varme smil og en samling af unikke juleværker, skabt med fantasi, samarbejde og respekt for miljøet.

Praksisfortælling: Blade, biller og børnefællesskab

Det er en Septembermorgen og bladene på legepladsen er begyndt at skifte farve – gule, orange og røde nuancer dækker jorden som et tæppe. En gruppe børn er allerede i gang med at samle blade i en spand.

Pædagogen X ser børnenes interesse og griber muligheden: "Hvad siger I til, at vi laver vores egne insekter ud af blade i dag? Vi kunne lave biller – store, små, farlige eller venlige?"

Der går ikke længe, før flere børn slutter sig til. De samler blade i forskellige farver. Bladene bliver båret ind i på stuen, hvor bordet bliver dækket med papir, lim, sakse og farver.

Y vælger et stort kastanjeblad og limer det midt på sit papir. Hun tegner ben ud fra bladets kanter og øjne samt prikker på bladet. "Min bille kan se om natten!" siger hun stolt. Ved siden af sidder B og kæmper med at få bladet til at sidde fast i limen. "Min bille hedder Otto. Han kan flyve – men kun, hvis man siger hans navn baglæns."

Der opstår små samtaler på kryds og tværs. Børnene udveksler idéer og historier om deres biller. B cirkulerer rundt og stiller åbne spørgsmål: "Hvordan ved din bille, hvor den skal hen? Har den en ven?" Spørgsmålene åbner op for nye fortællinger og fantasifulde udvidelser af børnenes kreationer.

Da alle er færdige, samles børnene i rundkreds med deres blad-biller. De viser dem frem, fortæller historier og griner sammen. En lille høstudstilling bliver lavet så forældrene kan se hvad børnene har lavet i vores høsttema.

Senere, da Y skriver sine refleksioner over dagen, bemærker hun, hvordan denne simple aktivitet rakte ud over blot kreativ leg. Børnene øvede sig i finmotorik, samarbejde, fortælling og ikke mindst i at bruge naturens egne materialer som udgangspunkt for noget nyt og personligt.